

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

TOIMINTAEHDOTUKSIA IKÄÄNTYNEISIIN NAISIIN KOHDISTUVAN LÄHISUHDEVÄKIVALLAN EHKÄISYYN JA TORJUNTAAN

Poliittinen asiakirja ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemisestä ja siihen puuttumisesta

© SAFE -hanke

Kirjoittajat:

Ileana Codruta Cosmescu – Asociatia Habilitas – Centru de Resurse si Formare Profesionala

Ioana Caciula – Asociatia Habilitas – Centru de Resurse si Formare Profesionala

Rodica Caciula – Asociatia Habilitas – Centru de Resurse si Formare Profesionala

Hankkeen rahoittaja Euroopan komissio ei ole millään tavoin vastuussa tämän julkaisun sisällöstä eikä sen käytöstä. Julkaisu on SAFE -hankkeen vastuulla ja vastaa ainoastaan tekijöidensä näkemyksiä.

Sisällysluettelo

Sisällysluettelo	2
Johdanto	3
Tämän asiakirjan tarkoitus	3
Tavoitteet	3
Asiakirjan avainkäsitteet	4
Maakohtaiset tulokset	10
Suomi	11
Kreikka	15
Italia	19
Romania	27
Portugali.....	38
Loppupäätelmät.....	42
Ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemisen ja torjumisen toimintasuunnitelma	46

Johdanto

Naisiin kohdistuvaan väkivaltaan liittyvät kysymykset päätyvät usein keskustelunaiheiksi poliittisten päättäjien ja lääketieteen ja sosiaalialan ammattilaisten keskuudessa kansallisissa ja kansainvälisissä yhteyksissä.

Ikääntyneisiin naisiin kohdistuvaa väkivaltaa voidaan kuvata kolmen erilaisen, mutta toisiinsa liittyvän ilmiön päällekkäisyytenä: lähisuhdeväkivalta, naisiin kohdistuva väkivalta ja ikääntyneisiin kohdistuva väkivalta.

Vaikka lähisuhdeväkivaltaa, naisiin kohdistuvaa väkivaltaa sekä ikääntyneisiin kohdistuvaa väkivaltaa tutkitaan usein erikseen, ikääntyneisiin naisiin kohdistuva väkivalta on aihe, joka jää usein varjoon. Väestön ikääntyessä aiheesta puuttuvat tiedot, tilastot ja lainsäädäntö muodostavat merkittävän aukon kansallisessa ja kansainvälisessä politiikassa.

SAFE-hankkeen tavoitteena on kiinnittää erityishuomiota ikääntyneisiin naisiin kohdistuvaan väkivaltaan, ja sisällyttää aihe poliittisten päättäjien asialistalle sekä hankekumppanimaissa että yleisesti Euroopan tasolla.

Tämän asiakirjan tarkoitus

Käsissäsi olevan SAFE-hankkeen kolmannen tuotoksen - Ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemistä ja puuttumista käsittelevän poliittisen asiakirjan - tavoitteena on löytää tapoja vahvistaa ja ylläpitää julkisen ja kolmannen sektorin palveluntarjoajien kykyä estää, tunnistaa ja reagoida riittävästi ikääntyneisiin naisiin kohdistuvaan väkivaltaan ja kaltoinkohteluun. Asiakirjassa keskitytään sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluihin sekä koulutukseen ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan saralla.

Tavoitteet

Tämän asiakirjan päätavoitteet ovat:

- Ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan uhreille tarjottavien palvelujen nykytilanteen arviointi kussakin hankekumppanimaassa.
- Tunnistetaan maakohtaiset ja valtioiden jaetut ratkaisut havaittuihin palvelujen puutteisiin ja kehitetään poliittisia ehdotuksia, joilla pyritään vahvistamaan ja ylläpitämään julkisten tai yksityisten organisaatioiden ja palveluntarjoajien kykyä estää, tunnistaa ja reagoida ikääntyneisiin naisiin kohdistuvaan väkivaltaan
- Luodaan toimintamalli, jota paikalliset, alueelliset ja kansalliset sidosryhmät voivat hyödyntää parantaakseen toimiaan ikääntyneisiin naisiin kohdistuvaa väkivaltaa vastaan

Osana hanketta jokaisessa hankekumppanimaassa järjestettiin moniammatillisia yhteistyöryhmiä. Työryhmiin osallistui ammattilaisia eri aloilta – mm. sosiaalipalvelut, terveydenhuolto, psykologia, lainvalvonta, oikeuslaitos, ammatillisen koulutuksen opettajat, vanhustenhoidon alalla toimivat kansalaisjärjestöt.

Työryhmien keskustelut keskittyivät kolmeen pääteemaan:

1. Ammatillisen pätevyyden kehittäminen ja vakiinnuttaminen kehittämällä eri ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan aloilla työskentelevien ammattiryhmien koulutusta.
2. Moniammatillisen yhteistyön kehittäminen kussakin maassa ja EU-tasolla ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan alalla kokonaisvaltaisten palvelujen varmistamiseksi.
3. Tehokkaiden, ikääntyneisiin naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ehkäisevien toimenpiteiden kehittäminen.

Keskustelujen sisältö taltioidtiin kokousraportteihin, jotka toimivat aineistona tässä asiakirjassa esitetyille toimenpide-ehdotuksille.

Asiakirjan avainkäsitteet

Ikääntyneisiin naisiin kohdistuvaa väkivaltaa voidaan kuvata kolmen erilaisen, mutta toisiinsa liittyvän ilmiön päällekkäisyytenä: lähisuhdeväkivalta, naisiin kohdistuva väkivalta ja ikääntyneisiin kohdistuva väkivalta.

Ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan ymmärtämiseksi tarvitsemme selkeän kuvan em. kolmesta päällekkäisestä sosiaalisesta ilmiöstä ja siitä, missä määrin ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan ilmiö tunnetaan.

YK:n ikääntymistä koskeva Madridin toimintasuunnitelma (MIPAA, 2002) nostaa selkeästi esiin ikääntyneisiin kohdistuvan väkivallan aiheen ja korostaa, että naisilla on miehiä suurempi riski kohdata väkivaltaa ikääntyessään.

Toimintasuunnitelman 5. artiklassa korostetaan allekirjoittajien sitoutumista "sukupuolten tasa-arvon edistämiseen sekä ihmisoikeuksien ja perusoikeuksien edistämiseen ja suojelemiseen" sekä kaikenlaisen syrjinnän, myös ikäsyrjinnän, poistamiseksi. Asiakirjassa mainitaan, että ikääntyneiden tulisi saada nauttia elämästä, terveydestä, turvallisuudesta ja aktiivisesta osallistumisesta yhteiskuntiansa taloudelliseen, sosiaaliseen, kulttuuriseen ja poliittiseen elämään. Asiakirjassa myös korostetaan tarvetta parantaa ikääntyneiden ihmisarvon tunnustamista ja poistaa kaikenlainen ikääntyneisiin kohdistuva laiminlyönti, kaltoinkohtelu ja väkivalta¹.

¹ Political Declaration and Madrid International Plan of Action on Ageing, United Nations, New York, 2002

Asiakirja MIPAA "Priority direction III: Ensuring enabling a supportive environment, Issue 3: Neglect, abuse and violence"[ei virallista suomennosta, alla vapaasti suomennettuna] keskittyy nimenomaan ikääntyneisiin kohdistuvaan väkivaltaan ja kaltoinkohteluun:

- Kohta 107 - Ikääntyneisiin ihmisiin kohdistuvaa laiminlyöntiä, kaltoinkohtelua ja väkivaltaa on monenlaista - fyysistä, psyykkistä, emotionaalista, taloudellista - ja sitä esiintyy kaikilla maantieteellisillä alueilla ja sosiaalisissa, taloudellisissa etnisissä ryhmissä. Ammattilaisten on tunnustettava mahdollisen laiminlyöntien ja väkivallan riski ja myös ammattilaisten ja omaishoitajien harjoittama väkivalta sekä kotona että laitossympäristössä.
- Kohta 108 - Ikääntyneillä naisilla on suurempi riski kohdata fyysistä ja psyykkistä väkivaltaa syrjivien yhteiskunnallisten asenteiden ja naisten ihmisoikeuksien toteutumattomuuden vuoksi. Haitalliset perinteet ja käytännöt johtavat ikääntyneisiin naisiin kohdistuvaan väkivaltaan, jota usein pahentaa köyhyys ja puutteellinen oikeusturva.²

Osana tavoitetta 1, asiakirja ehdottaa seuraavia toimenpiteitä:

- Lisätä ammattilaisten ja suuren yleisön tietoisuutta ikääntyneisiin kohdistuvasta väkivallasta, sen erityispiirteistä ja syistä tiedotusvälineiden avulla;
- Vahvistetaan oikeudellisia toimia ja lainsäädäntöä ikääntyneisiin kohdistuvan väkivallan kitkemiseksi;
- Kannustetaan hallituksen ja kansalaisyhteiskunnan välistä yhteistyötä ikääntyneisiin kohdistuvan väkivallan torjumiseksi muun muassa kehittämällä yhteisöaloitteita;
- Minimoidaan ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan riskejä lisäämällä yleistä tietoisuutta ikääntyvien naisten erityisasemasta ja suojelemalla heitä kaltoinkohtelulta, hyväksikäytöltä ja väkivallalta;
- Lisätään tutkimusta ikääntyneisiin naisiin ja miehiin kohdistuvan väkivallan syistä, luonteesta, laajuudesta, vakavuudesta ja seurauksista, ja levitetään tutkimustuloksia.³

Osana tavoitetta 2, asiakirja ehdottaa seuraavia toimenpiteitä:

- Perustetaan sekä väkivallan uhreille että tekijöille tarkoitettuja palveluita ja hoitomuotoja;
- Kannustetaan terveys- ja sosiaalialan ammattilaisia ja suurta yleisöä ilmoittamaan epäillyistä kaltoinkohtelutapauksista;
- Kannustetaan terveys- ja sosiaalialan ammattilaisia kertomaan väkivaltaa kohdanneille ikääntyneille saatavilla olevista tukimuodoista ja -palveluista;

² Political Declaration and Madrid International Plan of Action on Ageing, United Nations, New York, 2002

³ Idem

- Sisällytetään ikääntyneisiin kohdistuva väkivalta aihealueena hoitotyön ammattilaisten koulutukseen.⁴

Yllä mainittujen tavoitteiden valossa, MIPAA tarjoaa selkeät puitteet ja suositukset ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan ja hyväksikäytön torjumiseksi.

Euroopan neuvosto hyväksyi vuonna 2011 yleissopimuksen naisiin kohdistuvan väkivallan ja lähisuhdeväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta (nk. Istanbulin sopimus), jonka tarkoituksena on suojata naisia kaikenlaiselta väkivallalta ja torjua naisiin kohdistuva väkivalta.⁵

Yleissopimuksessa tunnustetaan, että naisiin kohdistuu suhteettoman paljon väkivaltaa, joka määritellään seuraavasti: ”kaikki fyysiset, seksuaaliset, psyykkiset tai taloudelliset väkivallanteot, jotka tapahtuvat perheen sisällä tai entisten tai nykyisten puolisoitten/kumppaneiden välillä, riippumatta siitä jakeako tai onko tekijä jakanut saman kotitalouden uhrin kanssa ”⁶.

Naisiin kohdistuva väkivalta määritellään ihmisoikeusloukkaukseksi ja naisten syrjinnän muodoksi, jolla tarkoitetaan kaikkea sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa, joka aiheuttaa tai todennäköisesti aiheuttaa fyysistä, seksuaalista, psyykkistä tai taloudellista haittaa ja kärsimystä. Tekoihin luetaan mukaan teoilla uhkaaminen, pakottaminen ja mielivaltainen vapauden riistäminen.⁷

Sukupuoleen perustuva naisiin kohdistuva väkivalta määritellään väkivallaksi, joka kohdistuu naiseen hänen sukupuolensa vuoksi, tai joka vaikuttaa naisiin suhteettomasti.⁸

Vaikka yleissopimus laskee määritelmään naisista myös alle 18-vuotiaat tytöt, siinä ei viitata erityisesti yli 60–65-vuotiaisiin naisiin ja tämän väestöryhmän erityispiirteisiin väkivallan uhreina.

Vastaavissa uudemmissa aloitteissa, kuten YK:n vuonna 2015 laaditussa kestävän kehityksen toimintasuunnitelmassa 2030 tai EU:n ja YK:n vuonna 2017 kehittämässä Spotlight-aloitteessa, keskitytään sukupuolten tasa-arvoon sekä naisten ja tyttöjen vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseen, samalla kun sitoudutaan torjumaan naisiin ja tyttöihin kohdistuvaa syrjintää ja kaikenlaista väkivaltaa.

⁴ Idem

⁵ **Council of Europe Treaty Series - No. 210** Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence **Istanbul, 11.V.2011**

⁶ Idem

⁷ **Council of Europe Treaty Series - No. 210** Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence **Istanbul, 11.V.2011**

⁸ Idem

Vuonna 2018 julkaistu Spotlight Initiative tarjoaa merkittävää tietoa naisiin ja tyttöihin kohdistuvan väkivallan yleisyydestä ja muodoista globaalilla tasolla:

- 35 prosenttia naisista on kokenut väkivaltaa, joissakin maissa jopa 70 prosenttia;
- Lähisuhdeväkivalta, yleisin naisiin kohdistuvan väkivallan muoto, aiheuttaa enemmän kuolemia kuin sisällissodat.⁹

Raportissa ei käsitellä ikääntyneisiin naisiin kohdistuvaa väkivaltaa erityisiä piirteitä ja riskitekijöitä omaavana aiheena.

EU:n perusoikeusvirasto julkaisi maaliskuussa 2014 tulokset ensimmäisestä kaikissa unionin 28 jäsenmaassa suoritetusta naisiin kohdistuvan väkivallan ja lähisuhdeväkivallan kyselytutkimuksesta. Tulokset kertovat seuraavaa:

- Arviolta 13 miljoonaa naista EU:ssa on kokenut fyysistä väkivaltaa viimeisen 12 kuukauden aikana.
- Arviolta 3,7 miljoonaa naista on kokenut seksuaalista väkivaltaa viimeisen 12 kuukauden aikana.
- Joka kolmas nainen (33%) on kokenut fyysistä ja/tai seksuaalista väkivaltaa 15-vuotta täytettyään.
- Noin 8% naisista on kokenut fyysistä ja/tai seksuaalista väkivaltaa viimeisen 12 kuukauden aikana.
- Kaikista naisista, joilla on tai on ollut kumppani, 22% on kokenut fyysistä ja/tai seksuaalista väkivaltaa kumppaninsa taholta 15-vuotta täytettyään.
- Kolmannes (34%) naisista, jotka kokivat väkivaltaa aiemman kumppanin taholta kärsi neljästä tai useammasta fyysisen väkivallan muodosta.¹⁰

Vaikka kysely antaa merkittävän kuvan naisiin kohdistuvan väkivallan ilmiöstä Euroopassa, se ei tarjoa tietoa ikääntyneiden naisten tilanteesta.

Edellä kuvatut tilastot voivat toimia lähtökohtana määriteltäessä ikääntyneisiin naisiin kohdistuvaa väkivaltaa yleensä. Mutta niissä ei oteta huomioon vanhuutta erittäin tärkeänä riskitekijänä sen kaikilla merkittävillä fyysisillä, toiminnallisilla, psyykkisillä, taloudellisilla ja sosiaalisilla vaikutuksilla, kuten MIPAA -asiakirja korostaa.

Maailman terveysjärjestö WHO määrittelee ikääntyneisiin kohdistuvan väkivallan seuraavasti: "Yksittäinen tai toistuva teko tai tekemättä jättäminen, joka tapahtuu luottamuksellisessa suhteessa ja aiheuttaa ikääntyneelle vahinkoa tai kärsimystä".¹¹

⁹ Spotlight Initiative to eliminate violence against women and girls, Annual Report – 01 July 2017 – 31 March 2018 ; www.un.org/en/spotlight-initiative

¹⁰ Violence against women: An EU-wide survey, European Union Agency for Fundamental Rights, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2015

¹¹ www.who.int

Muut määritelmät laajentavat em. määritelmää tilanteisiin, joissa ikääntyneen ja väkivallantekijän välillä ei ole luottamussuhdetta, tai tilanteisiin, joissa ikääntyneelle ei ole aiheutunut vahinkoa tai kärsimystä, mutta sen vaara on olemassa.

WHO:n vuonna 2015 julkaisemassa globaalissa ikääntymistä ja terveyttä koskevassa raportissa arvioitiin, että "ainakin yksi kymmenestä ikääntyneestä on jonkinlaisen väkivallan tai hyväksikäytön uhri".¹² Raportin mukaan:

- ikääntyneisiin kohdistuvan väkivallan esiintyvyys korkean tai keskitulotason maissa ikääntyneiden, joilla ei ole kognitiivista heikkenemistä, kohdalla on 2,2–14%. Yleisimmät väkivallan muodot ovat taloudellinen hyväksikäyttö (esiintyvyys, 1,0–9,2%), psyykkinen väkivalta (esiintyvyys, 0,7–6,3%), laiminlyönnit (esiintyvyys, 0,2–5,5%), fyysinen väkivalta (yleisyys, 0,2–4,9%), mutta myös seksuaalinen väkivalta (yleisyys, 0,04–0,82%). Raportti ei sisällä matalan tulotason maita, joissa esiintyvyys on todennäköisesti korkeampaa.
- Kognitiivisesti toimintarajoitteiset ikääntyneet ja laitoksissa asuvat ikääntyneet ovat erityisen alttiita kohtaamaan väkivaltaa – muistisairauksista kärsivien ikääntyneiden kohdalla psyykkisen väkivallan esiintyvyys voi olla jopa 28–62% ja fyysisen väkivallan esiintyvyys 3,5–23%.
- Yksi ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan riskitekijöistä on naissukupuoli.¹³

Maailman terveysjärjestön ikääntyneisiin kohdistuvaa väkivaltaa koskevassa vuoden 2016 asiakirjassa raportoidaan seuraavaa:

- Yksi kuudesta ikääntyneestä ihmisestä on kohdannut väkivaltaa viimeisen vuoden aikana
- Kotiympäristössä tapahtuvan väkivallan tekijöistä 90% on perheenjäseniä
- Laitosympäristössä tapahtuvan väkivallan esiintyvyys ikääntyneiden itsensä raportoimana oli seuraava:
 - o psyykkinen väkivalta 33%
 - o fyysinen väkivalta 14%
 - o taloudellinen väkivalta 14%
 - o laiminlyönti 12%
 - o seksuaalinen hyväksikäyttö 2%
 - o vain 4% ikääntyneisiin kohdistuvasta väkivallasta tulee ilmi ja raportoidaan¹⁴

Kotona ja laitoksissa asuvien ikäihmisten välillä on huomattavia eroja väkivaltakokemusten suhteen, sillä etenkin pitkäaikaishoidossa olevat ikääntyneet ovat yleensä heikkokuntoisia ja toimintarajoitteisia. He kärsivät myös kotona asuvia ikääntyneitä useammin kognitiivisista toimintarajoitteista, kuten muistisairauksista.

¹² World report on ageing and health, WHO, Luxembourg 2015

¹³ Idem

¹⁴ WHO factsheet 2016

Kaksi viimeaikaista tutkimusta, joista ensimmäisessä tarkasteltiin ikääntyneisiin kohdistuvaa väkivaltaa kotiolosuhteissa, ja toisessa laitotosuhteissa, raportoivat ikääntyneisiin kotona kohdistuvan väkivallan yleisyyden viime vuonna 15,7 prosenttiin.¹⁵ Laitotosuhteissa väkivaltapauksia raportoi lähinnä henkilöstö, ja väkivallan esiintyvyys oli 64,2 prosenttia vuonna 2018.¹⁶

Samat tutkimukset antoivat esiintyvyyssarvioita eri ikääntyneisiin kohdistuvan väkivallan muodoista, ja erot olivat merkittäviä: psyykkinen väkivalta oli 11,6% kotiolosuhteissa ja 33,4% laitoksissa; fyysinen väkivalta oli 2,6% vs. 14,1%, taloudellinen väkivalta 6,8% vs. 13,8%, laiminlyönti 4,2% vs. 11,6% ja seksuaalinen hyväksikäyttö 0,9% vs. 1,9%.

HelpAge Internationalin ja Moldovan kansallisen väestötutkimuskeskuksen yhteistyössä YK: n väestörahaston kanssa laatima raportti vuodelta 2015 tarjoaa lisätietoa väkivallan vaikutuksista erityisesti ikääntyneisiin naisiin. Vaikka väkivallan esiintyvyys oli raportissa yleisesti 28,6 prosenttia, sen huomattiin koskevan vaikutuksiltaan erityisesti ikääntyneitä naisia:

- 71% ikääntyneisiin kohdistuvan väkivallan uhreista on naisia
- 75% ikääntyneisiin kohdistuvan lähisuhdeväkivallan uhreista on naisia
- 67% ikääntyneisiin kohdistuvan lähisuhdeväkivallan uhreista on leskiä.¹⁷

Tarkempaa tietoa ikääntyneisiin naisiin kohdistuvasta väkivallasta on tarjolla vain vähän, mutta jonkin verran viime vuosina julkaistuissa artikkeleissa.

Vuonna 2017 julkaistu tutkimus, joka koski ikääntyneiden naisten itsensä ilmoittamaa väkivaltaa, raportoi seuraavia lukuja eri väkivallan muotojen esiintyvyydelle:

- ikääntyneisiin kohdistuva väkivalta ylipäätään viime vuonna - 14,1%
- psyykkinen väkivalta 11,8%
- laiminlyönti 4,1%
- taloudellinen väkivalta 3,8%
- seksuaalinen hyväksikäyttö 2,2%
- fyysinen väkivalta 1,9%¹⁸

Ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan ja hyväksikäytön esiintyvyyttä tarkastellut AVOW-tutkimus tehtiin Itävallassa, Belgiassa, Suomessa, Liettuassa ja Portugalissa. Tutkimus raportoi ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan olevan 28,1 prosenttia. Väkivallan muodoista korkein esiintyvyys oli henkisellä väkivallalla - 23,6% ja alhaisin fyysisellä väkivallalla - 2,2%.

¹⁵ Elder abuse prevalence in community settings: a systematic review and meta-analysis, Yongjie Yon, et al, Lancet Global Health 2017; 5: e147–56; February 2017

¹⁶ The prevalence of elder abuse in institutional settings: a systematic review and meta-analysis, Yongjie Yon, et al. European Journal of Public Health.

¹⁷ Abuse of older People – a hidden problem, HelpAge International, www.helpage.org

¹⁸ The Prevalence of Self-Reported Elder Abuse Among Older Women in Community Settings: A Systematic Review and Meta-Analysis, Yongjie Yon et al., April 10, 2017.

HelpAge International julkaisi vuonna 2017 asiakirjan ikääntyneisiin naisiin kohdistuvasta väkivallasta seuraavin keskeisin viestein:

- Ikääntyneet naiset joutuvat usein yhden tai useamman väkivallan, hyväksikäytön tai laiminlyönnin muodon kohteeksi iän, sukupuolen ja muiden ominaispiirteiden perusteella. Tämän taustalla voi olla ikäsyrjintää, seksismiä tai koko elinkaaren aikana kertynyttä kumulatiivista syrjintää.
- Ikääntyneisiin naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ei käsitellä riittävästi useimmissa tutkimuksissa ja poliittisissa toimenpideohjelmassa, joilla pyritään torjumaan naisiin ja tyttöihin kohdistuvaa väkivaltaa.
- Kansainvälisissä ja kansallisissa oikeudellisissa puitteissa ei käsitellä riittävästi ikääntyneisiin naisiin kohdistuvaa väkivaltaa, hyväksikäyttöä ja laiminlyöntiä.¹⁹

Yhteenvedon voidaan todeta, että ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan ilmiön näkyvyys on tällä hetkellä rajallinen. Tällä on suuri vaikutus arviolta 10–15 prosenttiin yli 60-vuotiaista henkilöistä Euroopassa.

Rajoitetut tiedot tietyistä alueista, kuten Latalaisesta Amerikasta tai Afrikasta, viittaavat siihen, että väkivaltaa globaalilla tasolla kohdanneiden ikääntyneiden arvioitu prosenttiosuus on tosiasiasa korkeampi kuin uskottu. Ainakin yhtä väkivallan muotoa 50-vuotiaasta lähtien kokeneiden naisten määrä voi olla 75 tai jopa 83 prosenttia Mosambikissa.²⁰

Saadaksemme paremman pitkän aikavälin kuvan ikääntyneisiin kohdistuvan väkivallan vaikutuksista, meidän on otettava huomioon maailman väestön ikääntyminen, sillä yli 60-vuotiaiden ihmisten osuus yli kaksinkertaistuu 900 miljoonasta vuonna 2015 noin 2 miljardiin vuoteen 2050 mennessä.

Maakohtaiset tulokset

Hankekumppanit, jotka edustavat viittä eurooppalaista maata (Suomi, Kreikka, Italia, Portugali ja Romania), järjestivät osana hankkeen kolmatta tuotosta moniammatillisia yhteistyöryhmiä arvioidakseen kansallista tilannetta ja hahmotellakseen yhdessä ryhmiin osallistuvien ammattilaisten kanssa mahdollisia ratkaisuja ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan torjumiseksi hankekumppanimaissa ja Euroopan tasolla.

Kolme pääteemaa, joista keskusteltiin työryhmissä, olivat:

¹⁹ Violence against older women, HelpAge discussion paper November 2017, HelpAge International, London 2017

²⁰ HelpAge International, The human rights of older people: panel, survey and key findings for Peru, Mozambique and Kyrgyzstan, 2012, <http://sticerd.lse.ac.uk/dps/case/cr/casereport78.pdf>

1. Ammatillisen pätevyyden kehittäminen ja vakiinnuttaminen kehittämällä eri ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan aloilla työskentelevien ammattiryhmien koulutusta.
2. Moniammatillisen yhteistyön kehittäminen kussakin maassa ja EU-tasolla ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan alalla kokonaisvaltaisten palvelujen varmistamiseksi.
3. Tehokkaiden, ikääntyneisiin naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ehkäisevien toimenpiteiden kehittäminen.

Kunkin maan tuottamat havainnot esitetään yksityiskohtaisesti alla työryhmien tarjoamisen suositusten kera.

Suomi

Oikeudellinen kehys

Olenneisimmat, naisiin kohdistuvaa (ja erityisesti ikääntyneisiin naisiin kohdistuvaa) väkivaltaa torjuvat lait Suomessa ovat:

- Rikoslaki 39/1889, joka säätelee lähisuhteissa tapahtuvaa väkivaltaa seuraavin pykälin
- Luku 20 -Seksuaalirikoksista 563/1998
- Luku 21 -Henkeen ja terveyteen kohdistuvista rikoksista - 578/1995
- Luku 25 -Vapautteen kohdistuvista rikoksista - 578/1995 esim. pykälä 7(a) -Vainoaminen 879/2013
- Laki lähestymiskiellosta ja rikoslain luku 9(a) 898/1998 - Lähestymiskiellon rikkominen 902/1998
- Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta (Istanbulin sopimus) – tuli voimaan Suomessa 1. elokuuta 2015.
- Laki valtion varoista maksettavasta korvauksesta turvakotipalvelun tuottajalle takaa laadukkaat ja kattavat turvakotipalvelut, mukaan lukien korkealaatuinen välitön apu kriisitilanteissa, vuorokauden ympäri toimivat asumispalvelut ja psykososiaalinen tuki, neuvonta ja ohjaus kaikille väkivallan uhreille asuinpaikasta riippumatta ja ilmaiseksi.
- Sosiaalihuoltolaki 1301/2014 – koskee ikääntyneitä ihmisiä määritellessään tarpeet, joihin sosiaalipalveluiden on vastattava, mukaan lukien ikääntyneisiin kohdistuva kaltoinkohtelu ja väkivalta. Vuodesta 2015 lähtien laki on velvoittanut julkisen ja yksityisen sektorin organisaatioita luomaan omavalvontasuunnitelman. Ikääntyneisiin kohdistuvan väkivallan estäminen on osa vaadittua suunnitelmaa. Sosiaalihuoltolain perusteella sosiaalipalveluiden työntekijöiden on ollut pakollista ilmoittaa epäilyistä kaltoinkohtelusta ja ikääntyneen turvallisuuden liittyvistä huolista.
- Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvueluista 980/2012 edellyttää, että ikääntyneen ihmisen tarpeiden arviointi on tehtävä kokonaisvaltaisesti ottaen huomioon sekä henkilön toimintakyky että

turvallisuus. Sosiaali- ja terveysministeriön suosituksessa mainitaan ikääntyneisiin kohdistuva kaltoinkohtelu riskitekijänä heikentyneelle toimintakyvyille vanhuudessa.

-
- Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista 980/2012 on myös olennainen laki velvoittaessaan viranomaisia ilmoittamaan ikääntyneisiin kohdistuvasta väkivallasta ja tarjoamaan tarvittavaa apua ikääntyneille, jotka ovat vaarassa joutua väkivallan tai laiminlyönnin kohteeksi ihmisille, jotka ovat vaarassa joutua väärinkäyttöksi tai laiminlyödyä

Teema 1: Ammatillisen pätevyyden kehittäminen ja vakiinnuttaminen kehittämällä eri ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan aloilla työskentelevien ammattiryhmien koulutusta.

Suomessa vanhustyöhön sosiaali- ja terveysalan opiskelijoita valmentavat oppimismenetelmät ovat pääosin opiskelijalähtöisiä. Sosiaali- ja terveydenhuollon opiskelijoiden opetussuunnitelmat räätälöidään yksilöllisesti sekä opiskelijaa kiinnostavien kurssien että opettajan panoksen perusteella.

Oppimismenetelmät (kasvokkain tapahtuva opetus, vuorovaikutteinen, käytännönläheinen, verkossa tapahtuva) ja oppimisen käytännön näkökulmat vaihtelevat myös opiskelijan omien tarpeiden ja toiveiden perusteella.

Ikääntyneisiin kohdistuvan väkivallan aihe ei sisälly sosiaalialan ja terveydenhuollon opiskelijoiden viralliseen opetussuunnitelmaan. Vaikka aihetta sivuavia kursseja on tarjolla opiskelijoille, ovat nämä valinnaisia.

Opettajat tunnistavat myös oman tarpeensa kerryttää tietoja ja taitoja ikääntyneisiin naisiin kohdistuvaan väkivaltaan liittyen voidakseen tukea oppilaitaan. Opiskelijoiden harjoitteluissa ja työelämässä hoitamien ikääntyneiden määrä on kasvussa.

Työryhmiin osallistuneet opettajat olivat yhtä mieltä siitä, että sekä opettajien että opiskelijoiden kouluttaminen ikääntyneisiin kohdistuvan väkivallan aiheesta lisäisi myös työelämässä kiinnostusta ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemiseen.

Kansallisella tasolla Suomessa on kolme lainsäädäntöasiakirjaa, jotka korostavat ammattilaisten ikääntyneisiin kohdistuvaa väkivaltaa koskevan koulutuksen tarvetta:

- Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista 980/2012 (25 § Ilmoittaminen iäkkään henkilön palveluntarpeesta) ja Sosiaalihuoltolaki 1301/2014 (48 § Henkilökunnan ilmoitusvelvollisuus, 01.1.2016 alkaen) – Molempien säädösten mukaan ammattihenkilön on velvollisuus ilmoittaa tilanteesta, jossa ikääntyneen turvallisuus on vaarassa – tästä seuraa, että heidän on kyettävä tunnistamaan ja arvioimaan nämä riskit.

-

Osallistujat olivat yhtä mieltä siitä, että vaikka oppimistarpeet vaihtelevat koulutettavan ammattilaisen mukaan, on olemassa joukko perustietoja, jotka jokaisen ammattilaisen tulee tuntea. Näihin kuuluvat:

- Väkivallan merkit
- Väkivaltaa kohdanneiden ikääntyneiden naisten erityishaasteet
- Väkivallan seuraukset
- Väkivallan aiheuttama trauma
- Kuinka työskennellä väkivaltaa kohdanneiden ikääntyneiden kanssa
- Ikääntyneiden väkivallan uhrien tukeminen
- Ikääntyneisiin kohdistuva kaltoinkohtelu ja muistisairaudet

Koulutuksen tarjoajiin tulisi lukeutua:

- Ammatilliset oppilaitokset
- Ammattikorkeakoulut
- Muut sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten koulutukseen osallistuvat tahot

Suositukseset:

- Em perustiedoista ikääntyneisiin naisiin kohdistuvasta väkivallasta tulisi tulla virallinen osa opetussuunnitelmaa sekä sosiaali- että terveydenhuollon ammattilaisten peruskoulutuksessa että syventävässä ammatillisessa jatkokoulutuksessa.
- Opetussuunnitelmaa tulisi kehittää edelleen tietyille ammattiryhmille heidän erityiset oppimistarpeensa huomioiden.
- Organisaatiot, kuten ammatillisen koulutuksen tarjoajat, yliopistot ja valtion organisaatiot, kuten Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, joilla on tärkeä rooli opetussuunnitelmavaatimusten asettamisessa ja erityiskoulutuksen järjestämisessä, olisi otettava mukaan opetussuunnitelman toteuttamiseen

Teema 2: Moniammatillisen yhteistyön kehittäminen kussakin maassa ja EU-tasolla ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan alalla kokonaisvaltaisten palvelujen varmistamiseksi.

Suomessa ikääntyneisiin kohdistuvaa väkivaltaa voidaan tunnistaa kaikissa ikääntyneiden käyttämissä palveluissa. Tärkeimmät niistä ovat:

- Sairaaloiden ensiavut
- Kotihoitopalvelut

Työryhmien osallistujat katsoivat, että sairaaloiden tarjoamien sosiaalipalvelujen ja kunnan sosiaalipalvelujen välistä yhteistyötä on parannettava.

Helsingin itäisen piirin sosiaali- ja terveyspalvelut kehittivät vuosina 2016–2018 moniammatillisen toimintamallin ikääntyneisiin kohdistuvien kaltoinkohtelutapausten tunnistamiseksi.

Mallia levitetään muille alueille hyvänä käytäntönä, ja sitä tulisi mukauttaa paikallisiin demografisiin tarpeisiin, kuten paikallisen väestön lukumäärä ja ikärakenne, nähdessä. Kun otetaan huomioon alueiden välinen demografinen vaihtelu, osallistujat katsoivat, että kaikissa väkivaltilanteissa sovellettavan mallin kehittäminen on erittäin haasteellista, mutta välttämätöntä.

Suomessa on tällä hetkellä useita toimenpideohjelmiä, joiden tarkoituksena on edistää toimielinten ja organisaatioiden välistä yhteistyötä. Vuonna 2008 Sosiaali- ja terveysministeriö otti käyttöön linjaukset väkivaltaa ehkäisevän työn koordinoimiseksi ja johtamiseksi. Näiden linjausten tarkoituksena on tukea paikallista ja alueellista yhteistyötä lähisuhdeväkivallan ehkäisemiseksi. Koska ennaltaehkäisevät toimet nähdään osana kunta- ja hallintoelinten vastuuta, ne tulisi sisällyttää kuntien hyvinvointistrategioihin, turvallisuussuunnitteluun ja sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioiden toimintasuunnitelmiin.

Suomessa on paikallisen/alueellisen tason ilmoitusjärjestelmä ikääntyneisiin kohdistuvaan kaltoinkohteluun – niin kutsuttu huoli-ilmoitus. Sosiaalityöntekijöillä tai muilla viranomaisilla, velvollisuus ilmoittaa epäilyistä tai selkeistä väkivaltatapauksista.

Suosituksia:

Kaikkien sosiaali- ja terveydenhuolto- ja palvelujen tulisi suorittaa pakollista ja järjestelmällistä tiedonkeruuta ja analyysiä ikääntyneisiin kohdistuvasta väkivallasta ja kaltoinkohtelusta.

Teema 3: Tehokkaiden, ikääntyneisiin naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ehkäisevien toimenpiteiden kehittäminen.

Kaikki väkivaltaa ennaltaehkäisevät toimet vaativat hyvää tilastollista analyysiä ilmiöstä, jota toimilla pyritään ehkäisemään. Suomessa Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) vastaa kansallisten tietojen keräämisestä, dokumentoinnista ja tiedon levittämisestä sekä lähisuhdeväkivallan ja naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemisestä. Sen toimintaan kuuluu:

- Tutkimus- ja kehitystyö
- Koulutus - THL on järjestänyt yhteistyössä alueellisten toimijoiden kanssa koulutuksen lähisuhdeväkivallan parissa työskenteleville ammattilaisille
- Kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö, seuranta ja arviointi
- Viestintä ja julkaisu- ja tiedonvälitys - THL on julkaissut lähisuhdeväkivaltaa koskevan arviointilomakkeen, jota käytetään väkivallan seulontaan

THL:n toiminta on MIPAA:n III luvun mukaista. Asiakirjan Käytäntöpano ja seuranta / Kansallinen toiminta - kohta 119 edellyttää: ”ikääntymistä koskevia koulutus- ja tutkimustoimia;

kansallista tiedonkeruuta ja analyysiä, kuten sukupuoleen ja ikään liittyvien tietojen kokoamista poliittisten toimien suunnittelua, seurantaa ja arviointia varten.”²¹

Vaikka Suomessa ei tällä hetkellä ole käytössä seulontaohjelmia ikääntyneisiin kohdistuvaan väkivaltaan, RAI -arviointivälinettä käytetään laajalti ikäihmisten terveyden ja hyvinvoinnin arviointiin sekä yksityisten että julkisten hoitopalvelujen tarjoajien toimesta. Tämä arviointiväline sisältää väkivaltaan liittyviä indikaattoreita.

WHOSEFVA -hanke pilotoi myös EASI © -seulontamenetelmää ikääntyneisiin kohdistuvaan kaltoinkohteluun vuonna 2018 Helsingin kaupungin sairaalassa. Hankkeessa harkittiin myös toista saatavilla olevaa seulontavälinettä - REAMI-seulontatyökalua. Osallistujien mielestä se oli liian pitkä kotihoidossa sovellettavaksi, mutta varsin hyödyllinen väkivallan riskitekijöitä koskevassa koulutuksessa.

Suosituks:

- Vanhustenhoitopalveluihin kehitettäväksi ikääntyneisiin kohdistuvaa väkivaltaa koskevia seulontaohjelmia.
- Koulutus seulontavälineistä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisille
- Ammattilaisille tarkoitettuja tukipalveluja tulisi myös kehittää

Kreikka

Oikeudellinen kehys

Kreikassa ei ole lakeja ja säännöksiä, jotka kieltävät erityisesti ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan, koska suurin osa ilmiöön liittyvistä rikoksista sisältyy yleiseen rikoslakiin.

- Perusoikeuksia suojataan Kreikan perustuslailla. 7. artiklan 2. kohta: kiduttaminen, ruumiillinen kuritus, psyykkisen väkivallan käyttö sekä muut ihmisarvon vastaiset rikokset ovat kiellettyjä ja rangaistavia lain mukaisesti.
- Lähisuhdeväkivallan torjunnasta annettu laki nro 3500/2006 suojaa naisia, miehiä ja lapsia fyysiseltä ja seksuaaliselta väkivallalta, uhkauksilta ja väkivallalla pakottamiselta ja seksuaalisen koskemattomuuden loukkaamiselta.
- Laki nro 4531/2018: Kreikka on ratifioinut Euroopan neuvoston yleissopimuksen naisiin kohdistuvan väkivallan ja lähisuhdeväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta (Istanbulin sopimus).

Teema 1: Ammatillisen pätevyyden kehittäminen ja vakiinnuttaminen kehittämällä eri ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan aloilla työskentelevien ammattiryhmien koulutusta.

²¹ Political Declaration and Madrid International Plan of Action on Ageing, United Nations, New York, 2002

Työryhmien osallistajat olivat yhtä mieltä siitä, että ammattilaisiin, joiden tulisi saada koulutusta ikääntyneisiin kohdistuvasta väkivallasta, kuuluvat:

Sosiaalityöntekijät

- Kohtaavat työssään lähisuhdeväkivallan uhreja
- Hallinnoivat väkivallan uhrien hoitoa

Lääkärit

- Arvioivat väkivallasta johtuvien vammojen laajuutta ja luonnetta ja hoitavat niitä

Psykologit

- Arvioivat väkivallan tekoa ja sen olosuhteita, tukevat psyykkisen väkivallan uhreja ja heidän perheitään
- Voivat auttaa toimintalinjausten kehittämisessä tarjoamalla arvokasta tietoa väkivallantekijöiden motiiveista ja ennaltaehkäisevistä toimista

Sairaanhoitajat

- Kohtaavat väkivallan uhreja ja toimivat usein tiedon välittäjinä uhrien ja muiden ammattilaisten välillä
- Ovat luottamuksellisessa suhteessa uhriin, ja voivat siten saada selville tärkeitä yksityiskohtia väkivaltatapauksesta

Fysioterapeutit

- Auttavat väkivallan uhreja fyysisessä toipumisessa ja avustavat sairaanhoitajia

Sukupuoliperustaisen väkivallan asiantuntijat

- Tarjoavat asiantuntemusta sukupuoliperustaisesta väkivallasta
- Tarjoavat näkökulmaa väkivallantekijöiden tunnistamiseen ja hoitamiseen
- Tukevat väkivaltaa kohdanneita, ikääntyneitä naisia

Kreikassa ei ole tällä hetkellä organisaatioita, jotka olisivat erityisvastuussa ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan alan koulutuksen tarjoamisesta. Useat kansalaisjärjestöt, kuten Nestor Psychogeriatric Association, Help in Home, Naisten järjestöjen liitto ja Diotima, tukevat väkivallan uhreja, mutta yksikään niistä ei ole erikoistunut ikääntyneisiin naisiin kohdistuvaan väkivaltaan.

Kaikki moniammatillisiin työryhmiin osallistajat ovat yhtä mieltä siitä, että aihetta koskeva koulutus on välttämätöntä sekä ammattilaisten perus- että jatko-opetuksessa, ja että opetussuunnitelmaa tulisi päivittää vuosittain.

Organisaatio, jonka tulisi olla vastuussa em. koulutustoiminnan kehittämisestä ja toteuttamisesta, oli osallistujien mielestä Kreikan sosiaalityöntekijöiden yhdistys.

Työryhmiin osallistujat kokivat kaksi aihetta erityisen tärkeiksi ammattilaisten oppimistarpeiden näkökulmasta:

- Oikeudelliset näkökulmat - Ikääntyneisiin naisiin kohdistuvaa väkivaltaa koskeva lainsäädäntö on epäselvää, eikä siinä anneta selviä suuntaviivoja väkivaltaan puuttumiseksi ja väkivallan raportoimiseksi.
- Käytännön asiat – väkivallan uhrin hoidon järjestäminen ja hoidon erityispiirteet.

Koulutusta tulisi järjestää yliopistoissa opiskeleville sosiaalityöntekijöille, ja sitä tulisi jatkaa koko työelämän kaaren tavoittavana jatkokoulutuksena.

Kreikassa ei ole tällä hetkellä erityisiä koulutusmenetelmiä ikääntyneisiin naisiin kohdistuvaan väkivaltaan, minkä seurauksena myöskään koulutuksen arviointityökaluja ei ole käytettävissä.

Ammatillisen pätevyyden kehittämisen ja vahvistamisen pääalueina pidettiin seuraavia:

- ikääntyneiden ihmisten psykologiset ominaisuudet yleensä sekä väkivaltaa kohdanneiden ikääntyneiden naisten psykologiset erityispiirteet.
- tietoisuus tarpeiden monimuotoisuudesta (erityisesti ikääntyneiden ulkomaalaisten naisten osalta)
- käytännön asiat, kuten hoidon tarjoaminen traumatilanteissa ja väkivallan uhrien emotionaalinen tuki.

Valtion olisi annettava taloudelliset resurssit ammattilaisten koulutustarpeiden kattamiseen.

Valtion tulisi myös rahoittaa alan ennaltaehkäiseviä toimia perustamalla erityinen ikääntyneisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisy- ja tutkintaosasto osana poliisitointia.

Suositukses:

- Ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan koulutuksen tulisi olla pakollista ammattilaisille, jotka kohtaavat työssään ikääntyneitä väkivallan naisuhreja.

- Kreikan sosiaalityöntekijöiden liiton olisi järjestettävä koulutus valtion rahoituksena, alkaen yliopistosta ja tarjoamalla ammattilaisille jatkokoulutusta työelämässä olon ajan.

- Koulutuksen tulisi sisältää:

- tapoja tunnistaa väkivallan muodot
- tapoja lähestyä väkivaltaa kohdannutta henkilöä sekä fyysisesti että psykologisesti
- psykologinen koulutus uhrin perheenjäsenten tukemisesta
- Kuinka tehdä yhteistyötä muiden ammattien kanssa parempien tulosten saavuttamiseksi
- Lainsäädäntökehys

- Riippumattomien organisaatioiden tulisi suorittaa koulutuksen saaneiden ammattilaisten työn tehokkuuden ja laadun arvioinnit.

Teema 2: Moniammatillisen yhteistyön kehittäminen kussakin maassa ja EU-tasolla ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan alalla kokonaisvaltaisten palvelujen varmistamiseksi.

Osallistajat tunnistivat neljä julkista ja yksityistä organisaatiota, jotka osallistuvat tällä hetkellä väkivallan uhreille suunnattujen palvelujen tarjoamiseen. Kaikki em. organisaatiot tarjoavat palveluitaan kansallisella tasolla:

- Life - Line - valtion ylläpitämä puhelinlinja, joka on tarkoitettu yli 65-vuotiaiden väkivallan uhrien psykologiseen tukemiseen ja ohjaamiseen sekä väkivaltaa koskevien ilmoitusten vastaanottamiseen;
- Nestor Psychogeriatric Association - kansalaisjärjestö, joka tarjoaa puhelintukea yli 65-vuotiaille väkivallan uhreille, päiväkeskuksia muistisairauksista kärsiville ikääntyneille sekä psykiatrisia palveluja;
- Naisten järjestöjen liitto - Kaiken ikäisille naisille palveluja tarjoava kansalaisjärjestö alueinaan ihmisoikeuksien turvaaminen, väkivallan uhrien tukeminen;
- DIOTIMA - järjestö, joka tarjoaa psykologista ja oikeudellista tukea naisille.

Työryhmiin osallistujat ehdottivat väkivaltatapauksia koskevan tietokannan luomista, jota ikääntyneitä väkivallan uhreja kohtaavat organisaatiot voisivat käyttää. Tietokantaa kehitettäessä tulisi ottaa huomioon GDPR-määräykset.

Kerättävä tieto koskisi väkivaltatapauksen yksityiskohtia, kuten ikä, sukupuoli, etnisyys, sekä uhrin että väkivallantekijän sosioekonominen asema sekä tiedot siitä, miten väkivallantekijää on tapauksen tiimoilta lähestytty. Tiedot voisivat auttaa organisaatioita luomaan tapauskartan ja väkivallantekijöiden profiilin, jotta korkean riskin tapaukset voidaan havaita varhaisessa vaiheessa.

Osallistujat olivat myös yhtä mieltä siitä, että väkivaltatapauksen hoitamiseen osallistuvien organisaatioiden välillä on oltava enemmän viestintää ja yhteistyötä, koska väkivaltatapauksen esiintyvyyttä on aliarvioitu, ja se tarvitsee enemmän huomiota tiedotusvälineiltä, suurelta yleisöltä ja päätöksentekijöiltä. Yksi tapa saavuttaa kaivattu huomio olisi luomalla organisaatioiden verkosto ja levittää sen tuloksia yleisölle ja kiinnostuneille sidosryhmille uutiskirjeiden kautta.

Osallistujat tunnistivat myös joukon esteitä em. verkoston kehittämiseksi:

- Rajoitettu määrä organisaatioita, jotka työskentelevät erityisesti ikääntyneiden naisten kohderyhmän kanssa
- GDPR-lainsäädännön vaatimukset, joita on noudatettava.

Ylläpitääkseen verkoston toimintaa kaikilla jäsenorganisaatioilla tulisi olla erityiset työntekijänsä, jotka on koulutettu ikääntyneisiin naisiin kohdistuvasta väkivallasta. Verkoston

sisällä on oltava selkeät viestintä-, yhteistyö- ja vastuuprotokollat, jotta jäsenet voivat auttaa mahdollisimman montaa uhria mahdollisimman tehokkaasti. Verkoston pakollisten jäsenten tulisi olla maan lainvalvontaviranomainen, jotta väkivaltatapauksiin puuttuminen olisi nopeaa.

Suosituks:

- Valtion tulisi nimetä koulutuksen tarjoajat (julkiset tai yksityiset) ja velvoittaa heitä kehittämään ja toteuttamaan erityiset koulutusohjelmat ikääntyneisiin kohdistuvasta väkivallasta
- Ikääntyneisiin ja erityisesti ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan asiantuntijoiden kouluttaminen rohkaisisi eri organisaatioita ottamaan asian omakseen
- Helpotetaan verkostojen perustamista ja ylläpitämistä
- Tarjotaan asianmukainen rahoitus tarvittaville välineille ja organisaatioiden tarvittavan henkilöstön palkkaamiselle
- Asian parissa työskentelevien organisaatioiden tulisi luoda verkosto, jonka avulla ne voivat paremmin hallita käsiteltäviä tapauksia ja kerätä tietoja ikääntyneisiin kohdistuvan väkivallan sosiaalisen ilmiön todellisesta ulottuvuudesta.

Teema 3: Tehokkaiden, ikääntyneisiin naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ehkäisevien toimenpiteiden kehittäminen.

Kreikassa ei ole tällä hetkellä organisaatioita, jotka toteuttaisivat ennaltaehkäiseviä toimia ikääntyneisiin tai ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan vastaisella alalla. Jotkut sosiaalityöntekijät tekevät henkilökohtaisia ennaltaehkäiseviä toimia. He yrittävät saada väkivaltatapauksesta mahdollisimman paljon selville, ja ilmoittaa tilanteista poliisille.

Suosituks:

- Ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan tunnettuuden lisääminen laajojen sosiaalisen median kampanjoiden avulla on tärkeä näkökohta Kreikassa, koska kansalaiset ja päätöksentekijät eivät ymmärrä täysin ilmiön laajuutta
- Saada ikääntyneet naiset tuntemaan olonsa turvalliseksi ilmoittaessaan väkivaltatapauksista. Heille olisi tarjottava tukea heti, kun ilmoitus on tehty ja siihen asti, kunnes se on ratkaistu.
- Väkivallasta ilmoittaminen tulisi tehdä uhreille helpoksi. Tulisi olla selkeää kenen ja kuinka tulisi ottaa yhteyttä väkivaltatilanteissa, mihin organisaatioon, ja mikä on odotettavissa oleva vastausaika.
- Luoda rekisteri yksin asuville ja tukea tarvitsevista naisista säännöllisten terveystarkastusten tekemistä varten.

Italia

Oikeudellinen kehys

Tärkeimmät lait, jotka säätelevät naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ja hyväksikäyttöä, ovat laki n. 69 (19. heinäkuuta 2019), rikosprosessilaki ja muut säännökset perhe- ja sukupuoleen perustuvan väkivallan uhrien suojelemisesta, ns. Punainen koodi. Vuonna 2019 läpimennyt laki määrää rangaistavaksi tietyn tyyppisiä rikoksia (kuten lähestymiskiellon rikkominen ja avioliittoon pakottaminen), lisää seuraamuksia jo rangaistaviksi määritetyille rikoksille, ja parantaa rikosprosessia nopeusvalmiuden näkökulmasta.

Lisäksi laki:

- valvoo rikosentekijän osallistumista kuntoutukseen tapauksissa, joissa tuomio on annettu perhe- ja sukupuoliperustaisen väkivallan rikoksista,
- pidentää perheenjäsenten ja avopuolisoiden pahoinpitelystä johtuvan vankeuden kestoja, jos raskauttavissa olosuhteissa (jos uhrilla on toimintarajoite),
- määrää elinkautiseen rangaistukseen henkilön, joka tappaa kanssaan asuvan tai heihin tunnesiteessä olevan henkilön,
- määrää 24–30 vuotta vankeutta, jos rikoksen uhri on entinen puoliso, veli tai sisko, adoptioäiti tai äiti tai muussa suorassa sukulaissuhteessa,
- nostaa seksuaalisen väkivallan rikoksesta määrättyä rangaistusta: vankeutta kuudesta kahteentoista vuoteen ja pidentää vahingon kärsineen valituksen tekemiselle asetettua määräaikaa kuudesta 12 kuukauteen,
- lisää rangaistusta vainoamisesta: vankeutta vuodesta kuuteen vuoteen ja kuuteen kuukauteen.

Myös rikosprosessia muutettiin:

- Poliisin velvollisuutena on ilmoittaa rikoksesta välittömästi, vaikka suullisesti, syyttäjälle. Kirjallisen viestinnän on viipymättä noudatettava suullista viestiä.
- Syyttäjä ottaa kolmen päivän kuluessa rikosraportin rekisteröinnistä tiedot uhrilta tai rikoksen ilmoittaneelta henkilöltä. Tätä määräaikaa voidaan kuitenkin pidentää: kun on tarpeen suojella alaikäisiä tai tutkimusten luottamuksellisuutta.
- Poliisin on aloitettava viipymättä tutkintatoimet ja annettava aina viipymättä suoritettujen toiminnan asiakirjat.
- Uhrille on ensimmäisestä yhteydenpidosta alkaen tiedotettava myös kaikista rikoksen uhreille suunnatuista tukipalveluista.

Sukupuoleen perustuvan väkivallan rikostapauksissa on välitön velvollisuus ilmoittaa väkivallan uhrille ja hänen asianajajalleen, jos rikoksentehtyjä vapautetaan tutkintavankeudesta tai syytteestä.

Teema 1: Ammatillisen pätevyyden kehittäminen ja vakiinnuttaminen kehittämällä eri ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan aloilla työskentelevien ammattiryhmien koulutusta.

Ammattilaiset, joilla on tärkeimmät roolit ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisyssä ja torjunnassa, ovat:

Sosiaalityöntekijät

- Heillä on velvollisuus suojella haavoittuvassa asemassa olevia asiakkaita
- Voivat käynnistää joukon tukipalveluja (esim. kotihoito; asuinpalvelut; taloudellinen tuki jne.) sekä turvaamistoimenpiteet

Lähihoitajat / sairaanhoitajat

- Toimivat työssään läheisesti ikääntyneiden kanssa ja voivat havaita mahdollisia väkivallan merkkejä
- Heidän työtapojensa muuttaminen koulutuksen avulla voi olla väkivallan ennaltaehkäisyn kannalta erittäin tehokasta.

Hoivapalvelujen johtajat

- Vaikuttavat organisaatioidensa säännöksiin ja käytännön toimiin, jotka voivat olla joko riski- tai suojatekijöitä ikääntyneisiin kohdistuvassa kaltoinkohtelussa (esimerkiksi henkilöstön loppuunpalamisen välttäminen, henkilöstön rekrytointi ja koulutus, työsuunnitelmien laatiminen)

Lääkärit

- Pystyvät havaitsemaan mahdollisen väkivallan merkkejä (pääsevät ikääntyneiden koteihin, näkevät heitä vastaanotolla riisuttuina jne.)
- Pystyvät erottamaan väkivallan merkit muista diagnooseista ja syistä
- Ikääntyneet usein luottavat ja kunnioittavat lääkäreitä
- Voivat tukea väkivallan ennaltaehkäisyä ja suunnitelmia, joilla turvataan ikääntynyt väkivallantekijältä

Psykologit - sosiaaliskasvattajat

- Voivat tukea uhreja ottamaan väkivallan puheeksi
- Voivat tukea trauman hoitoa

Poliisi

- Vastaanottaa ja tutkii väkivallasta tehtyjä raportteja

- Toimenpiteet voivat estää henkilöä joutumasta uhriksi toistamiseen

Asianajajat

- Voivat tarjota oikeudellista tukea väkivallan uhreille

Tuomarit

- Voivat hyödyntää suojaavia toimenpiteitä oikeudenkäyntien

- Voivat vahvistaa ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä, mm. lähestymiskielto

- Ottavat tuomioissa huomioon sekä rangaistus- että turvaamisnäkökulmat

- Voivat aloittaa suojaamistoimenpiteet ei-kompetenteille uhreille, kuten vakavasti muistisairaille

Naisiin kohdistuvan väkivallan asiantuntijat

- Ovat yhteydessä ikääntyneisiin perheväkivallan uhreihin

- Ovat asiantuntijoita sukupuoliperustaisen väkivallan asioissa

Kaikki osallistujat olivat yhtä mieltä siitä, että ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan koulutus on välttämätöntä, ja että sen tulisi olla osa kaikkien väkivallan uhreja kohtaavien ammattilaisten peruskoulutusta. Koulutusta on myös päivitettävä säännöllisesti.

Tällä hetkellä yksikään em. ammattiryhmä ei saa koulutusta ikääntyneisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemisestä osana tavanomaista koulutusohjelmaansa. Aihe on valittavissa täydentäväksi aiheeksi (esimerkiksi psykologit voivat tutkia traumaa) tai sitä on tarjolla aihetta sivuavissa opinnoissa (esim. sosiaalityöntekijöille, jotka on koulutettu lapsiin kohdistuvasta väkivallasta).

Työryhmien osallistujat uskoivat, että ammatillisten oppilaitosten ja yliopistojen kiinnittäminen vähäinen huomio aiheeseen saattaa liittyä ikäsyrijiin asenteiseen, jotka vaikuttavat aihealueiden priorisoinnissa koulutusohjelmaa laadittaessa. Ensimmäinen askel asenteiden muuttamiseen on osallistujien mielestä tietoisuuden lisääminen ikääntyneisiin kohdistuvasta väkivallasta.

Työryhmän mukaan seuraavat organisaatiot hyötyisivät toimenpiteestä erityisesti:

- Ammatillisesta koulutuksesta vastaavat alueelliset instituutiot - aiheen sisällyttämiseksi lähihoitajien opetussuunnitelmaan.

- Ammattiliitot (sosiaalityöntekijät, lakimiehet, sairaanhoitajat, psykologit jne.) -edistääkseen jäsentensä koulutusmahdollisuuksia aiheesta.

Osallistujat kokivat myös laitosoloja tarkistavien ja monitoroivien ammattilaisten kouluttamisen tärkeänä, sillä tarkastukset koskevat tällä hetkellä enemmän muodollisia kysymyksiä (kuten työntekijöiden lukumäärää), kuin asukkaiden elämänlaadun seuranta.

Osallistujat olivat yhtä mieltä siitä, että peruskoulutus ja sen erityinen sisältö olisi mukautettava koulutettavan ammattiryhmän tarpeisiin (esim. sosiaalityön opiskelijoiden tulee oppia käsitteitä ja menettelytapoja ammatillisen profiilinsa vastuiden ja roolien pohjalta).

Jatkokoulutus olisi hyvä järjestää moniammatillisissa ryhmissä erilaisten näkemysten ja kokemusten jakamisen kannustamiseksi. Osallistujien motivaation takaamiseksi jatkokoulutuksen tulisi keskittyä asioihin, jotka vaikuttavat ammattilaisten päivittäiseen työhön. Opetusmenetelmiin tulisi sisältyä käytännöllinen / kokemuksellinen lähestymistapa.

Italiassa on pula ikääntyneisiin kohdistuvan väkivallan aihealueen kouluttajista, eikä kokemusta koulutuksen seuranta- ja arviointimenetelmistä.

Osallistujat katsoivat, että kaikki SAFE-opetussuunnitelmaan sisältyvät aiheet tulisi sisällyttää sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten koulutukseen, mutta erityisesti seuraaviin aiheisiin tulisi keskittyä:

- Työntekijöiden loppuunpalamisen ehkäisy.
 - Hoivasuhteiden voimatasapainon hallinta väkivallan ehkäisemisen keinona
 - Sukupolvien välisen empatian kasvattaminen / koulutus monimuotoisuutta koskevan ymmärryksen kehittämiseksi
- Budjetoinnin ja resurssien osalta osallistujat katsoivat, että jos aihe lisätään olemassa oleviin opetussuunnitelmiin, lisäresursseja ei tarvita.

Jatkokoulutuksen kehittämistä varten mahdolliset resurssit ovat:

- ammattiryhmien yhteiset rahastot
- yksityisten yritysten budjetoima rahoitus koulutukseen
- sponsorointisopimukset

Koska sukupuoliperustaisen väkivallan aihealue on Italiassa paremmin rahoitettu ja sillä on suurempi näkyvyys, osallistujat suosittelivat aihealueiden yhdistämistä. Poliittisesta näkökulmasta ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan aihe olisi sisällytettävä väkivallan uhreja työssään kohtaavien ammattilaisten tavanomaisiin opetussuunnitelmiin, ja koulutuksen tulisi olla pakollista kaikille ikääntyneiden kanssa työskenteleville ammattilaisille.

Suosituksia:

- Ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan alan koulutus tulisi olla pakollinen osa peruskoulutusta kaikille ammattilaisille, jotka kohtaavat työssään väkivallan uhreja
- Jatkokoulutusta on myös kehitettävä, ja se on tehtävä moniammatillisissa ryhmissä erilaisten näkemysten ja kokemusten jakamisen kannustamiseksi ja keskittymiseksi aiheisiin, jotka vaikuttavat ammattilaisten päivittäiseen työhön.

- Ammatillisen koulutuksen oppilaitosten ja yliopistojen olisi osallistuttava koulutuksen kehittämiseen ja sisällytettävä se tavanomaiseen opetussuunnitelmaan budjetointikysymysten välttämiseksi
- Ammattiliittojen tulisi myös rohkaista jäseniään osallistumaan koulutuksiin
- Koulutus on mukautettava koulutettavan ammattiryhmän tarpeisiin
- Opetusmenetelmiin tulisi sisältyä käytännöllinen / kokemuksellinen lähestymistapa.
- Aihealueen kouluttajien määrää on kasvatettava
- Vaihtoehtoisia rahoituslähteitä olisi löydettävä - kuten ammattiryhmien yhteiset koulutusrahastot, yksityisten yritysten rahoitus tai koulutuksen sponsorointi.
- Jo olemassa olevien puitteiden käyttö tietoisuuden lisäämiseksi ja aiheeseen liittyvien toimien kehittämiseksi

Teema 2: Moniammatillisen yhteistyön kehittäminen kussakin maassa ja EU-tasolla ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan alalla kokonaisvaltaisten palvelujen varmistamiseksi.

Työryhmän mukaan Italian sosiaalisen järjestelmän rakenteen vuoksi palveluiden integrointi voi tapahtua vain paikallisella tasolla, koska jokaisella alueella on erilaiset sosiaaliset järjestelmät.

Osallistujat nimesivät paikalliset julkiset laitokset, jotka toimivat kunnan tai maakunnan tasolla, kuten sosiaali- ja terveyspalvelut (mukaan lukien yleislääkärit), naisiin kohdistuvan väkivallan tukipalvelut, lainvalvonta- ja oikeuslaitokset ja vastaavat koko väestön tai haavoittuvassa asemassa olevien kansalaisten tarpeisiin.

Naisiin kohdistuvan väkivallan palvelut ja kansalaisjärjestöt, joilla on sekarahoitusta (sekä julkista että yksityistä) tai jotka tarjoavat tukea myös ikääntyneille. Näiden organisaatioiden tarjoamat palvelut ovat:

- Psykologinen tuki
- Asuminen
- Oikeudellinen tuki
- Taloudellinen tuki
- Kotihoito
- Terveystuotopalvelut - sairauksien ennaltaehkäisy, diagnoosi ja hoito
- Lainvalvontapalvelut

Jotkut kansalliset instituutiot tunnistettiin myös mahdollisesti merkityksellisiksi ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisyn suhteen, mutta osallistujien mukaan on

epätodennäköistä, että niillä voisi olla vaikutusta toimielinten väliseen yhteistyöhön väkivaltatapauksissa, koska heidän työllään ei ole suoraa vaikutusta paikallisella tasolla:

- Kansallinen tasa-arvo-osasto
- Vankien kansallinen oikeusasiamies
- UNAR - Kansallinen syrjintätoimisto

Osallistujat painottivat myös sitä, että suuren yleisön ja erityisesti ikääntyneiden tietoisuutta väkivallasta on lisättävä, jotta he voivat paremmin suojautua siltä.

Osallistujat olivat yhtä mieltä siitä, että olisi hyödyllistä käyttää joitakin esimerkkejä kumppanuussopimuksista, jotka sisältävät selkeät ehdot yksityisyyttä koskevista kysymyksistä. Työryhmässä keskusteltiin esimerkiksi hankkeen ensimmäisen osan aikana kehitetystä yhteistyöprotokollasta. Muodollinen viestintä- ja yhteistyöprotokolla olisi hyödyllinen selitettäessä organisaatioiden rooleja. Tämä myös yksinkertaistaisi suhteita eri organisaatioiden välillä.

Tällä hetkellä Italiassa yhteistyö riippuu paikallisten ammattilaisten luomista henkilökohtaisista suhteista. Tällä tilanteella on kielteisiä vaikutuksia väkivallan uhreihin. Osallistujat ovat yhtä mieltä siitä, että tarvitaan johtava organisaatio, joka koordinoisi toimintaa.

Koska tällä hetkellä Italiassa ei ole käytössä standardoituja interventioprotokollia, ammattilaiset ovat epävarmoja siitä, mitä tehdä ja pelkäävät toimia ennakoidusti. Selkeät ohjeet, mahdollisesti ammattiliittojen hyväksymät, olisivat hyödylliset ja tulisi vahvistaa.

Koska sukupuoliperustaisen väkivallan uhreja tukeva palveluverkosto on hyvin kehittynyt Italiassa, näiden palvelujen tulisi olla myös ikääntyneiden naisten saatavilla.

Ryhmä tunnusti kuitenkin sen tosiasian, että ikääntyneille on rajoitetusti saatavilla oikeudellista neuvontaa. Sosiaalityöntekijöiden ja lakimiesten yhteistyötä tarvitaan, koska oikeudelliset neuvot olisivat erittäin hyödyllisiä väkivaltatapauksien käsittelemiseksi. Esteinä työryhmä näki yhteistyön hankalan toteutettavuuden, koska sitä ei pidetä ensisijaisena tavoitteena monille organisaatioille (esim. poliisi, tuomioistuin).

Olisi hyödyllistä, jos ainakin yksi alue voisi toteuttaa tällaisen yhteistyöprotokollan kokeellisesti hyvänä käytäntönä muille. Valtion viranomaisten olisi julkaistava virallinen pyyntö tällaisen verkon perustamiseksi. Pitkällä aikavälillä verkosto voisi olla melko epävirallinen, mutta sillä tulisi olla selkeä poliittinen mandaatti.

Suosituksset:

- Kansalaisten ja etenkin ikääntyneiden keskuudessa tulisi lisätä tietoisuutta ikääntyneisiin naisiin kohdistuvasta väkivallasta. Tietoisuus lisäisi poliittista tukea toimielinten välisen yhteistyöverkoston kehittämiseksi.
- Verkosto tarvitsee johtavan organisaation.
- Jäsenyhteisöjen ja -suhteiden selventämiseksi olisi kehitettävä muodollinen viestintä- ja yhteistyöprotokolla.
- Lisäksi olisi kehitettävä selkeät standardoidut interventio-protokollat, mukaan lukien ohjeet, jotka ammattiliitot voivat hyväksyä
- Jo olemassa olevan palveluverkon käyttäminen sukupuoliperustaisen väkivallan uhrien tukemiseksi ikääntyneiden naisten kohdalla.
- Olisi tärkeää rohkaista yhteistyötä oikeusviranomaisten kanssa väkivaltatapauksien selvittämisen oikeudellisen tuen varmistamiseksi.
- Viranomaisten olisi julkaistava virallinen kehoitus perustaa kokeellinen piiritason verkosto, jota voitaisiin sitten levittää hyvän käytännön esimerkkinä.

Teema 3: Tehokkaiden, ikääntyneisiin naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ehkäisevien toimenpiteiden kehittäminen.

Organisaatiot ovat samat kuin teemassa 2 mainitut, poliisia lukuun ottamatta. Osallistujien mukaan ennaltaehkäisyssä tulisi keskittyä:

- Tietoisuuden lisääminen suurelle yleisölle / erikoistumattomille palveluille, joissa väkivaltaa kohdanneet ikääntyneet saattavat käydä (kuten ikääntyneiden kerhot, apteekit, kirkot, kansalaisjärjestöt jne.)
- Sosiaalipalvelujen ja yleislääkäreiden osallistuminen ennaltaehkäiseviin toimiin, koska he tuntevat usein ikääntyneiden perhetilanteet ja verkostot, ja osaavat tunnistaa riskitekijät
- Hoivapalvelujen sisällyttäminen, sillä niissä voidaan tehdä väkivallan ennaltaehkäisyn kannalta paljon. Palvelujen johtajat ovat erittäin tärkeässä asemassa estämässä työntekijöiden loppuunpalamista, edistämässä ikääntyneiden ihmisarvoa kunnioittavan kulttuurin syntymistä, ja rohkaisemassa henkilöstöä ilmoittamaan kaltoinkohtelutapauksista

Yksi työryhmän osallistujista korosti sitä tosiasiaa, että vanhustalouksissa hoitoa tarkastellaan enimmäkseen lääketieteellisestä näkökulmasta, mikä vähentää tilanteisiin tarjottavaa psykososiaalista tukea. Tällä lähestymistavalla voi olla vaikutusta väkivaltaa ehkäisevään toimintaan. Esimerkiksi jos ikääntynyt osoittaa epämurkuvuutta, sen ajatellaan johtuvan todennäköisemmin muistisairaudesta tai masennuksesta kuin siitä, että hänen ihmissuhteissaan olisi jotakin ongelmaa.

Suosituksset:

- Koulutetaan ammattilaisia ennaltaehkäiseviin lähestymistapoihin.
- Varmistetaan, että niillä, jotka päättävät kouluttautua hoitoalalle, on realistiset odotukset
- Koulutetaan organisaatioiden johtoa väkivallan ehkäisyyn
- Väkivallasta ilmoittavaa henkilöä tulee suojella.
- Varmistetaan turvallinen väkivaltaan puuttuminen antamalla selkeät ohjeet
- Asetetaan selkeät varoittavat rangaistukset ammattilaisten tekemiin kaltoinkohtelutapauksiin
- Rikosrekistereiden tarkistamisen tulisi olla pakollista yksityisen alan palveluissa
- Ikääntyneiden kanssa asuvien ja heistä jollakin tapaa riippuvaisten (esim. mielenterveyssyistä) sukulaisten tarkka seuranta
- Siirtotyöläisten kanssa työskentelevien palvelujen tulisi olla mukana verkostossa. He pystyvät havaitsemaan varhaiset mahdolliset riskitekijät

Romania

Oikeudellinen kehys

Romanian lainsäädäntöön ei sisälly lakeja tai säännöksiä, jotka nimenomaisesti kriminalisoivat ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan. Nämä tapaukset sisältyvät yleensä perheväkivaltaa koskevaan lainsäädäntöön:

- Laki nro 174/2018, jolla muutetaan ja täydennetään perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjunnasta annettua lakia 217/2003. Tämä on laki, joka on luotu ratifioimaan ja panemaan täytäntöön Istanbulin sopimuksen vaatimukset. Se keskittyy ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin ja hätätoimenpiteisiin korkean riskin tilanteissa.
- laki nro. 30/2016 Istanbulin sopimuksen ratifioinnista;
- hallituksen päätös nro. 1156/2012 perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjuntaa koskevan kansallisen strategian hyväksymisestä vuosiksi 2013–2017;
- hallituksen päätös nro. 49/2011 puitemenetelmän hyväksymisestä moniammatilliselle interventiolla perheväkivallan tapauksissa;
- laki nro. 286/2009 rikoslaki muutoksineen;
- laki nro. 135/2010 rikosprosessikoodista ja siihen tehdyt muutokset;
- laki nro. Nro 211/2004 rikoksen uhrien suojaustoimenpiteistä, jossa määrätään tiedottamisesta uhrien oikeuksista, psykologisesta tuesta, ilmaisesta oikeudellisesta tuesta ja taloudellisesta tuesta.
- määräys nro 383/2004 ja sen myöhemmät muutokset perheväkivallan uhreille tarkoitettujen sosiaalipalvelujen laatustandardeihin.
- määräys nro Asia 384/306/993/2004 moniammatillisesta interventiosta perheväkivallan ehkäisemisessä ja seurannassa.
- määräys nro 304/385/1018/2004 perheväkivallan ehkäisemistä ja torjuntaa varten tarkoitettujen välineiden organisoinnista ja toiminnasta.
- Laki 292/2011 – sosiaalihuoltoa koskeva laki

- määräys nro 2126/2014 ja sen muutokset vähimmäislaatuvaatimuksiin ikääntyneille tarkoitettujen sosiaalipalvelujen suhteen;

Teema 1: Ammatillisen pätevyyden kehittäminen ja vakiinnuttaminen kehittämällä eri ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan aloilla työskentelevien ammattiryhmien koulutusta.

Romaniassa ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan alalla työskentelevät ammattilaiset tulevat useilta eri osaamisalueilta, ja heidän koulutustasonsa voi vaihdella vähintään 8-vuotisesta peruskoulusta ja noin 6 kuukautisesta ammattikoulutuksesta (lähihoitajat) yliopistotutkinnon suorittamiseen ja yliopiston jatko-opintoihin gerontologiaan erikoistumiseksi.

Useimmilla ammattilaisilla on yliopistotutkinto. Näiden ammattilaisten toiminta-alueet ovat:

- Kodit
- Sairaalat
- Päiväkeskukset
- Pitkäaikaishoidon yksiköt
- Ikääntyneille suunnatut kerhot
- Muut ikääntyneille tarkoitetut laitokset

Ammattilaisiksi, jotka ovat tai joiden tulisi olla osallisina ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemisessä, mainittiin seuraavat:

Sosiaalityöntekijät

- koulutetaan tunnistamaan ja arvioimaan epäiltyjä väkivaltatapauksia
- Ovat johtavassa asemassa tapauskohtaisen suojelu- ja hoitosuunnitelman kehittämisessä ja toteuttamisessa ja neuvovat väkivallan uhreja heidän oikeuksistaan ja vaihtoehtoistaan

Lääkärit, etenkin yleislääkärit ja geriatriit

- tarkkailevat väkivallan merkkejä ja oireita lääkärikäyntien aikana ja hankkivat lisätietoja väkivaltatapauksista ja niiden vakavuudesta esimerkiksi tarkkailemalla perheen sisäistä dynamiikkaa

- ilmoittavat ilmeisistä tai epäilyistä väkivaltatapauksista

- voivat opastaa perheenjäseniä / omaishoitajia hoitomenetelmissä tai ohjata heidät muiden ammattilaisten luokse - kuten sosiaalityöhön, kotihoidon palveluihin, psykologin palveluihin

- hoitavat mahdollisia vammoja, voivat hyödyntää hoitoja, jotka voivat vähentää väkivallan riskiä (esimerkiksi psykiatristen oireiden tai muistisairauden hoito).

- ikääntyneet ja heidän perheenjäsenensä luottavat yleensä lääkäreihin

Hoitotyöntekijät

- tunnistavat väkivallan merkit ja oireet ja voivat seurata perheenjäsenten välistä dynamiikkaa.

- keräävät tietoja ikääntyneiden kotitilanteista

- ilmoittavat väkivaltatapauksista

- tarjoavat hoitoa mahdollisiin vammoihin ja neuvontaa perheille tai omaishoitajille.

Hoitohenkilökunta, joka työskentelee sairaaloissa ja hoitokodeissa

- tarkkailevat ja ilmoittavat mahdollisista väkivaltatapauksista

- tarkkailevat asukkaiden ja muun hoitohenkilökunnan välistä dynamiikkaa ja voivat ilmoittaa mahdollisista kaltoinkohtelutapauksista

Hoitolaitosten johtajat

- vastuullisia henkilöstön jatkuvan arvioinnin sekä hoitotoimenpiteiden menettelyllisten näkökohtien suhteen

- pystyvät tarkkailemaan tai vastaanottamaan ilmoituksia epäilyistä tai ilmeisestä kaltoinkohtelusta ja ovat vastuussa tutkimaan tilanteen ja päättämään tarvittavista toimenpiteistä.

- ovat vastuussa henkilöstön jatkuvasta kouluttamisesta, mukaan lukien väkivaltaan liittyvä koulutus

Muu hoitohenkilökunta - fysioterapeutit, puheterapeutit jne.

- pystyvät havaitsemaan väkivallan merkit ja oireet ja ilmoittamaan niistä

Psykologit

- osaavat havaita väkivallan merkit ja oireet ja ilmoittaa niistä

- voivat johtaa väkivallan uhrien haastatteluja tapausten selvittämiseksi

- tukevat väkivallan uhreja käyttämällä erityisiä tekniikoita

- voivat tukea myös väkivallan tekijää

Lainvalvontaviranomaiset

- osaavat havaita väkivaltatapauksia ja saavat niistä ilmoituksia
- raportoivat asianmukaisille ammattilaisille
- tutkivat tapauksia osana moniammatillista verkostoa
- kehittävät ja levittävät ennaltaehkäisevää materiaalia

Edustajat valtion palveluksessa

- avustavat ei-kompetentteja ikääntyneitä

Patologit

- arvioivat epäiltyjä väkivaltatapauksia

Papit

- ovat tietoisia usein perheen sisäisistä asioista
- pääsevät ikääntyneiden koteihin ja voivat seurata ja ilmoittaa väkivaltatapauksista
- voivat olla psykologisena tukena mahdollisille uhreille

Lakimiehet, notaarit, syyttäjät, tuomarit

- neuvovat väkivallan uhreja heidän lain mukaisista oikeuksistaan ja vaihtoehtoistaan
- osaavat havaita mahdolliset väkivaltatilanteet - taloudelliset väärinkäyttötilanteet, omaisuuspetokset, henkinen väkivalta jne. ja ilmoittavat niistä asianmukaisille viranomaisille
- voivat tukea ikääntyneitä väkivallan ehkäisemiseksi
- pystyvät toteuttamaan suojaamistoimenpiteitä
- voivat määrätä rikoksentekeijöille erilaisia palveluita ja kuntoutusta
- voivat tehdä tarkastuksia hoitolaitoksissa

Tällä hetkellä Romaniassa ei ole organisaatiota, joka vastaa koulutuksesta ikääntyneisiin tai erityisesti ikääntyneisiin naisiin kohdistuvasta väkivallasta. Ammattilaisia ei kouluteta aihealueesta virallisen koulutuksensa puitteissa. Ainoa nykyisin aiheesta järjestettävä kurssi on kansalaisjärjestön järjestämä.

Kaikki työryhmän osallistujat pitävät aihealueesta järjestettyä koulutusta ehdottoman välttämättömänä päivittäisessä työssään ja katsoivat, että koulutuksen tulisi olla pakollista kaikille edellä mainituille ammattilaisille osana heidän peruskoulutustaan ja myös jatkokoulutustaan. Useimpien oppilaitosten on jatkuvasti koulutettava henkilöstöään ja suurin

osa ammattilaisista tarvitsee myös tietyn määrän muodollista koulutusta vuodessa (lääkärit, sairaanhoitajat, psykologit jne.). Tiedot, jotka tulisi sisällyttää koulutukseen, ovat vähintään seuraavat:

- väkivallan merkkien tunnistaminen,
- vaiheet, joita on noudatettava ilmoitettaessa väkivallasta (ammattillisen aseman mukaan),
- kunkin ammattiryhmän oikeudet ja velvollisuudet väkivaltilanteiden ilmoittamisessa
- ikääntyneiden ihmisoikeudet.

Tärkeimpien instituutioiden, joiden tulisi osallistua koulutuskurssien kehittämiseen ja toteuttamiseen, ovat yliopistot, ammattikorkeakoulut, ammatillisen koulutuksen tarjoajat ja aloilla toimivat kansalaisjärjestöt. Työryhmän ehdotus oli vuosittainen uudelleen koulutus, tarpeen mukaan riippuen työympäristöstä ja ammattiryhmästä.

Koulutusmuodon suunnittelun suhteen osallistujat ehdottivat, että modulaarinen muoto sopisi parhaiten edellä mainittujen ammattiryhmien koulutustarpeisiin. Jokaisen ammattiryhmän koulutus kattaisi eri määrän moduuleja, joista osa soveltuu kaikille ammattilaisille (kuten väkivallan merkit ja ilmoittamisvelvollisuudet), osa on erityistä heidän koulutuksensa perusteella (kuten uhrien sosiaaliset oikeudet, tai erityiset psykologiset tai lääketieteelliset toimenpiteet) ja osa saattaa olla useammalle ammattiryhmälle soveltuvia (kuten ilmoittamisen käytännöt, joita väkivaltaa epäilevien ammattilaisten on noudatettava).

Jatkokoulutuksessa tulisi keskittyä tiedon päivittämiseen ja käsitellä erityistilanteita, joita ammattilaiset kohtaavat päivittäisessä toiminnassaan. Peruskoulutuksella olisi varmistettava, että ammattilainen pystyy tunnistamaan väkivaltatapaukset, ilmoittamaan niistä, ja ymmärtää väkivallan vaikutukset ikääntyneisiin. Parhaana opetusmenetelmänä pidettiin teoriaan pohjautuvaa, kasvotusten tapahtuvaa koulutusta sekä tapaustutkimuksista, roolipeleistä tai draaman menetelmistä koostuvia harjoitteita ja keskusteluja.

Koulutuksen arviointia pidettiin ehdottoman välttämättömänä, ja osallistujien mielestä sen tulisi koostua sekä ammattilaisten että hoidettavien arviointikyselyistä puolueellisuuden välttämiseksi. Ammattilaisia tulisi myös seurata aktiivisesti työssään. Viralliset arvioinnit olisi tehtävä joko kuukausittain tai kolmen kuukauden välein. Ikääntyneisiin kohdistuvan väkivallan koulutuksille ei tällä hetkellä ole arviointimenetelmiä, koska koulutukset ovat erittäin harvinaisia.

Ensimmäinen askel väkivallan alalla työskentelevien ammattilaisten ammatillisen pätevyyden kehittämisessä olisi heille tarkoitettujen koulutuskurssien kehittäminen. Valitettavasti tällä hetkellä tarpeelle ei ole luotu perustaa toimenpide-ehdotuksissa. Työryhmän osallistujat havaitsivat useita esteitä koulutuksen kehittämiselle - erityisesti rahoituksen puute, ajanpuute ja erikoistuneiden kouluttajien puute.

Rahoitusehdotukset olivat – EU-rahoituksen saaminen koulutustoimintaan, kumppanuuksien tekeminen kansalaisjärjestöjen kanssa koulutustoimintoihin, yksityisen rahoituksen saaminen. Kehitettäviin toimenpide-ehdotuksiin tulisi sisältyä asioita kuten

- koulutuksen kehittäminen osaksi kaikkien ammattilaisten peruskoulutusta
- pakollinen koulutusaika päivässä/kuukaudessa kaikille ammattilaisille (1 tunti pakollista koulutusta päivässä).
- ammattilautakuntien aktiivinen osallistuminen vuosittain järjestettävän koulutuksen vaatimiseen

Suosituksset:

- ikääntyneisiin naisiin kohdistuvaa väkivaltaa koskevaa koulutusta on kehitettävä, ja siitä on tehtävä pakollinen kaikille ammattilaisille osana heidän perus- ja jatkokoulutustaan
- koulutuslaitosten (yliopistot, ammattikorkeakoulut, ammatillisen koulutuksen tarjoajat), ammattilautakuntien ja lainvalvontaviranomaisten olisi osallistuttava tällaisen koulutuksen kehittämiseen
- Peruskoulutuksella on varmistettava kyky tunnistaa ja ilmoittaa mahdolliset väkivaltatilanteet sekä ymmärtää väkivallan vaikutukset ikääntyneisiin.
- Koulutusta on kehitettävä modulaarisessa muodossa ammattilaisten koulutustarpeiden mukaan.
- koulutusmenetelmien tulisi yhdistää teoria keskusteluihin tapaustutkimuksista.
- Koulutuksen arvioinnin tulisi koostua sekä ammattilaisten että heidän hoidettaviensa arviointikyselyistä ja aktiivisesta seurannasta työssä. Viralliset arvoinnit olisi tehtävä joko kuukausittain tai kolmen kuukauden välein
- Koulutuksen rahoitukseen voisi päästä EU-rahoituksella, kumppanuuksilla kansalaisjärjestöjen kanssa tai yksityisellä rahoituksella.

Teema 2: Moniammatillisen yhteistyön kehittäminen kussakin maassa ja EU-tasolla ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan alalla kokonaisvaltaisten palvelujen varmistamiseksi.

Työryhmän osallistujat nimesivät organisaatiot, jotka voisivat olla mukana moniammatillisessa verkostossa paikallisella ja kansallisella tasolla, valtion johtamina laitoksina tai yksityisinä organisaatioina.

Valtion johtamat instituutiot rahoitetaan valtion tai paikallisista budjeteista, kun taas yksityiset laitokset ja kansalaisjärjestöt saavat rahoituksensa yksityisistä lähteistä, EU:lta hankkeiden kautta, valtion varoista tai yksityisistä lahjoituksista. Nimetyt organisaatiot olivat seuraavat:

- Paikallinen poliisi ja kansallinen poliisi - vastaavat väkivallan ennaltaehkäisystä, turvallisuuden varmistamisesta ja lain täytäntöönpanosta.
- Terveystieteiden tutkimuskeskus – yhteistyö sairaaloiden ja ambulanssihenkilökunnan kanssa sekä suoraan yhteisöissä työskentelevien yleislääkärien kanssa.
- Sosiaalipalvelut - paikalliset, alueelliset ja kansalliset - vastaavat palvelujen tarjoamisesta haavoittuvassa asemassa oleville väestöryhmille, mukaan lukien ikääntyneet.
- Erikoistuneet kansalaisjärjestöt ja palvelut, kuten kotihoito, päiväkeskukset ja psykologista tukea tarjoavat organisaatiot
- Maistraattiviranomaiset – yksinäisten ikääntyneiden tai väkivallan ja hylkäämisen vaarassa olevien ikääntyneiden suojeleminen.
- Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt - aktiivisesti mukana ikääntyneiden elämässä.
- Notaariliitto - vastaa ikääntyneiden ihmisten neuvonnasta heidän vastuualueisiinsa kuuluvissa asioissa.
- Oikeuslääketieteen instituutti - keskeinen instituutio ikääntyneisiin kohdistuvan väkivallan tapausten tutkinnassa.
- Muut lainvalvontaviranomaiset - lakimiehet, syyttäjät, asianajajat jne.
- Terveysministeriö, työministeriö, oikeusministeriö - hallintoeliminä lääkintä-, sosiaali- ja oikeuslaitoksissa.
- Eläkeläisten liitto - työskentelee kansallisella tasolla eläkeläisten kanssa.
- Muut yksityiset organisaatiot, joiden tarkoituksena on auttaa ja tukea ikääntyneitä.
- Romanian ihmisoikeusinstituutti - ihmisoikeuksien asiantuntijat.

Euroopan tasolla osallistajat tunnistivat Age Platform -organisaation mahdollisena osallistujana verkostoon. Verkoston kehittämiseksi työryhmän osallistajat ehdottivat keskitetyn, oikeusministeriöön tai työministeriöön sijoittuvan palvelun kehittämistä, joka luetteloi paikalliset, alueelliset ja kansalliset organisaatiot. Organisaatioihin otettaisiin suoraan yhteyttä, heidät kutsuttaisiin verkostoon ja heille kerrottaisiin verkoston tavoitteet ja edut. Palvelun tulisi myös varmistaa, että tietojen pyytämässä, keräämisessä ja julkaisemisessa noudatetaan kaikkia tietosuojalakeja.

Osallistajat ehdottivat, että verkosto luotaisiin verkkosivustona, jossa olisi tietokanta, joka sisältää eri organisaatioiden antamat tiedot. Verkkosivusto voisi sisältää kartan kaikista kansallisella tasolla tarjottavista palveluista ja linkit organisaatioiden omille sivuille.

Osallistajat katsoivat, että jokaiselta organisaatiolta tulisi kerätä seuraavat tiedot:

- Täydelliset yhteystiedot, mukaan lukien sivukonttoreiden yhteystiedot.

- Selkeä kuvaus tarjotuista palveluista ja näiden palvelujen saatavuutta koskevat vaatimukset, mukaan lukien näitä palveluja tarvitsevan henkilön tarvitsemat asiakirjat.
- päivitetty määrä käytettävissä olevia sänkyjä / paikkoja / jne.

Osallistujat katsoivat myös, että tiedot tulisi tarjota myös paperimuodossa ja mukautettuna tietyille alueille. Niiden tulisi olla saatavilla julkisten organisaatioiden tiloissa tavoittaakseen kohderyhmän.

Työryhmän osallistujat uskoivat, että jos em. aloite käynnistetään, mukaan otettavat organisaatiot toimisivat yhteistyössä, koska heillä on todellinen tarve parantaa moniammatillista yhteistyötä. Osallistujat ehdottivat, että paras tapa rohkaista ja edistää viestintää ja yhteistyötä on luoda asiaa kehittämään muodollinen toimielin oikeusministeriöön tai työministeriöön. Tämän muodollisen elimen olisi päätettävä seuraavista:

- perustettavan verkoston tyyppi sekä sen virallinen organisaatorakenne
- verkoston päätavoitteet sekä kaikkiin jäseniin sovellettavat käytäntösäännöt (mukaan lukien seuraamukset)
- hallintoelimet
- verkko- ja fyysinen yhteisö,
- vapaan pääsyn vs. rajoitetun pääsyn tietokanta,
- julkinen verkkosivusto vs. rajoitetun pääsyn verkkotietokanta,
- selkeät menettelyt jäsenten tietojen keräämiselle, säilyttämiselle ja levittämiseksi sekä kaikelle muulle jäsenten toimittamalle tiedolle,
- selkeä menetelmä asiaankuuluvien tietojen välittämiseksi verkoston sisällä ja ulkopuolella (kirjallista muotoa pidetään parhaana ratkaisuna)
- selkeä noudattamismenettely toimielimille, joista tulee osa verkostoa,
- selkeä toimielinten välinen yhteistyömenettely,
- vakiotiedot, joita vaaditaan kaikilta verkostoon liittyneiltä organisaatioilta, ja kuinka usein näitä tietoja on päivitettävä,

Edellä listatut tiedot loisivat verkostolle asianmukaiset puitteet ja olisi ensimmäinen askel toimielinten välisen verkoston organisoinnissa.

Osallistujien mielestä olisi parasta, jos verkoston järjestäisi erityinen toimielin, joka olisi osa virallista instituutiota, kuten oikeusministeriötä. Verkoston tulisi järjestää vähintään kaksi kokousta vuodessa ja tarvittaessa muita kokouksia tietyille hankkeille, erityisaiheille tai muodollisille koulutuksille. Verkostoa ja kokouksia olisi käytettävä myös alustana hankkeiden aloittamiselle, kumppanuuksien tunnistamiselle ja hyvien käytäntöjen, projektitulosten ja muiden asioiden levittämiselle.

Verkko voisi toimia myös alustana tarjoten jäsenille asianmukaista tukea ja auttaakseen heitä yhteydenpidossa. Oikeudellisista kysymyksistä tai erityisistä käytännön tilanteista voidaan keskustella ryhmänä, ja jäsenet hyötyisivät muiden jäsenten tai muiden instituutioiden asiantuntemuksesta ja aiemmasta kokemuksesta.

Palvelun tarjoamisesta suurelle yleisölle osallistujat ehdottivat, että verkoston olisi luotava puhelinpalvelu, joka auttaisi väestöä löytämään organisaatiot, joilla on heidän tilanteisiinsa sopivat palvelut.

Tärkeimmät esteet tällaisen verkoston kehittämisessä ovat:

- verkoston luomiseksi tulee esittää tarpeeksi hyvät perusteet
- poliittisen tahdon puute ja poliittinen epävakaus
- institutionaalinen vastustus muutoksille
- pelko vastuusta ja pelko uusista ideoista
- ammattilaisten koulutuksen tarve, koulutuksen rahoituksen tarve
- henkilöstön vaihdokset
- tarvittava valtion taloudellinen tuki

Suositukses:

- Verkoston tulisi olla valtion ylläpitämä
- Sen tulisi rohkaista julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä
- Verkoston tulisi olla foorumi EU-hankkeiden kehittämiselle ja rohkaisemiselle. Tämä voisi olla vaihtoehtoinen rahoituslähde verkoston järjestäjille ja johtajille
- Verkostolla pitäisi olla selkeä, tilastolliseen analyysiin nojaava arviointiprosessi sekä jäsenoiminnalle että verkoston vaikutuksille
- Verkostosta voi tulla tärkeä koulutusalausta ammattilaisille ja suurelle yleisölle.

Yhteenvetona voidaan todeta, että moniammatillisen työryhmän osallistujat katsoivat verkoston kehittämisen tärkeänä askeleena vanhustyön toimijoiden välisen yhteistyön parantamisessa ja etenkin monimutkaisissa ikääntyneisiin kohdistuvan väkivallan tapauksissa. Ammattilaisten vertaistuki ja tiedon levittäminen olisivat tärkeimmät hyödyt ammattilaisille.

Suositukses:

- Kehitetään oikeusministeriössä tai työministeriössä valtion ylläpitämää palvelua, joka hallitsee organisaation välisen verkoston kehittämistä.
- Verkosto tulisi luoda verkkosivustoksi, joka sisältää tietokannan kaikista jäsenistä
- tietojen olisi oltava yleisön saatavilla sekä sähköisessä että paperimuodossa ja puhelinpalvelun kautta.
- Verkoston olisi pidettävä säännöllisiä kokouksia, ja sen olisi oltava foorumi hankkeiden kehittämiselle tarjoamalla koulutusta, levittämällä hyviä käytäntöjä sekä ajankohtaista tietoa.

Teema 3: Tehokkaiden, ikääntyneisiin naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ehkäisevien toimenpiteiden kehittäminen.

Romaniassa tärkein valtion ylläpitämä laitos, jolla on aktiivinen rooli ikääntyneisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisyssä, on poliisi. Poliisilla on erityinen ennaltaehkäisyn yksikkö,

jolla on aiheeseen perehtyneitä asiantuntijoita. Tämän yksikön toiminta on suunnattu suurelle yleisölle, mutta sillä on ennaltaehkäisevää toimintaa, joka kohdistuu ikääntyneiden turvallisuuteen ja suojaamiseen kaikenlaiselta kaltoinkohtelulta. Yksikkö tekee yhteistyötä myös sosiaalipalvelujen kanssa ennaltaehkäisevän tiedon levittämiseksi.

Ennaltaehkäisyn pääaihe liittyy tuntemattomien tekemiin taloudellisiin petoksiin tai varkauksiin, jotka kohdistuvat haavoittuvassa asemassa oleviin ikääntyneisiin ihmisiin.

Poliisi levittää myös ennaltaehkäisevää tietoa yhteistyössä muiden instituutioiden, kuten Bukarestin julkisen liikenteen kanssa, näyttämällä ikääntyneiden kaltoinkohteluun liittyviä tietoja joko paperimuodossa tai videomuodossa linja-autoissa, raitiovaunuissa ja metrossa. Tällä yritetään tavoittaa mahdollisimman paljon ikääntyneitä ja heidän perheitään. Yksikössä on kuitenkin vain vähän henkilöstöä eikä se ole tarkoitettu ikääntyneisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisylle.

Jotkut ikääntyneiden parissa työskentelevät kansalaisjärjestöt tekevät väkivaltaa ehkäiseviä toimia poliisiviranomaisten avulla, mutta nämä ovat vain satunnaisia. Vaikka yksittäiset ammattilaiset voivat päivittäisessä toiminnassaan toteuttaa ehkäiseviä toimia tapauskohtaisesti ja omalla asiantuntija-alueellaan, tämä ei pohjaa erityiseen institutionaaliseen vaatimukseen.

Nykyisestä käytännöstä puuttuvat seuraavat näkökohdat:

- Mukautetut palvelut
- Erityinen lainsäädäntö
- Koulutetut ammattilaiset, mukaan lukien lakimiehet

Seuraavat toimenpiteet on luotava:

- Erityinen lainsäädäntökehys väärinkäytösten uhrien suojaamiseksi
- Erityinen toimielin tai palvelu, joka tekee yksinomaan ennaltaehkäisevää työtä ikääntyneisiin kohdistuvan kaltoinkohtelun alalla
- Mukautettujen ennaltaehkäisevien palveluiden luominen - koulutukset jne.
- Rahoitusta ennaltaehkäisevien toimien kehittämiseen
- Henkilöstön palkkaaminen ja kouluttaminen
- Kokousten järjestäminen parhaiden käytäntöjen tunnistamiseksi ja yhteistyöprotokollan kehittämiseksi
- Lisätään suuren yleisön tietoisuutta aiheesta
- Otetaan vapaaehtoistyö ennaltaehkäisevään toimintaan mukaan

Seuraavien ammattilaisten ja heidän edustamiensa organisaatioiden tulisi olla mukana ennaltaehkäisevissä toimissa:

- Poliisit
- Lääkärit ja erityisesti yleislääkärit
- Sairaanhoidajat
- Hoivatyöntekijät
- Sosiaalityöntekijät
- Kotihoidon sairaanhoidajat
- Papit
- Notaarit, lakimiehet, asianajajat, syyttäjät jne.

Osallistujien mielestä parhaita täytäntöönpanostrategioita olisivat:

- Työpajat
- Median - TV, Radio, lehdet, lehdet - käyttäminen luodun strategian ja palvelujen levittämiseen
- Muun tyyppisen informatiivisen materiaalin - julisteiden, esitteiden - luominen ja levittäminen

Palvelujen seuranta ja arviointia tulisi tehdä jatkuvasti seuraavilla tavoilla:

- Ammattilaisten ja suuren yleisön palaute
- Tilastollinen arviointi - kuten ilmoitetut tapaukset, väkivallan määrä, ratkaistujen tapausten lukumäärä
- Toimenpiteiden tehokkuutta koskevat tutkimukset

Osallistujat yksilöivät seuraavat ennaltaehkäisevien toimien rahoituslähteet:

- Valtion budjetti
- Paikallinen budjetti
- Valtion instituutioiden tai kansalaisjärjestöjen johtamat EU-hankkeet

Tärkeimmät tunnistetut esteet olivat rahoituksen puute ja ikääntyneiden kaltoinkohteluun liittyvät ennakkoluulot.

Työryhmän osallistujien tunnistamat ratkaisut olivat ennaltaehkäisevien palvelujen kehittäminen ja ammattilaisten kouluttaminen sekä toimielinten välisen yhteistyön edistäminen. Lisäksi toimenpiteiksi suositeltiin:

- Kehitetään ikääntyneisiin kohdistuvaa väkivaltaa koskevaa mukautettua lainsäädäntöä, joka määrittelee selvästi väkivallan ikääntyneiden henkilöiden kohdalla
- Parannetaan nykyistä lainsäädäntöä ja selkeytetään soveltamisnormeja.
- Kehitetään vanhusten hoidon strategia, joka sisältää väkivallan ehkäisyn
- Kehitetään koulutuspolitiikkaa ikääntyneisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisyn alalla

Suosituksset:

- Erityisen lainsäädäntökehysten luominen ikääntyneiden uhrien suojelemiseksi sekä nykyisen lainsäädännön parantaminen ja soveltamisstandardien selventäminen.
- Kehitetään ikääntyneiden ihmisten hoidon strategia, joka sisältää väkivallan ehkäisyyn
- Kehitetään vanhusten hoidon strategia, joka sisältää väkivallan ehkäisyyn
- Kehitetään koulutuspolitiikkaa ikääntyneisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisyyn alalla
- Perustetaan erityinen toimielin tai palvelu, joka kehittää ennaltaehkäisevää työtä sekä mukautettuja palveluita ikääntyneisiin kohdistuvan väkivallan alalla.
- Palkataan ja koulutetaan henkilöstöä ikääntyneitä hoitavissa laitoksissa
- Järjestetään kokouksia parhaiden käytäntöjen tunnistamiseksi ja levittämiseksi sekä yhteistyöprotokollien kehittämiseksi
- Luodaan tiedotuskampanjoita aiheesta suurelle yleisölle
- Otetaan kaikki ammattilaiset ja vapaaehtoiset mukaan ennaltaehkäisyyn
- Käytetään ennaltaehkäisyyn erilaisia levitysmenetelmiä - kokouksia, tiedotusvälineitä, paperipohjaisia, sähköisiä jne.
- Suoritetaan jatkuvaa vaikutusten seurantaa

Portugali

Oikeudellinen kehys

Tärkeimmät lait, jotka säätelevät naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ja hyväksikäyttöä Portugalissa, ovat:

- Rikoslaki – asetus nro. 48/95, 15. maaliskuuta, muutettuna lailla nro. 44/2018, 9. elokuuta ja lakiasetus nro. 78/87, 17. helmikuuta, muutettuna lailla nro. 33/2019, 22. toukokuuta
- Laki, joka säätelee perheväkivallan uhreille tarkoitetun kansallisen tukiverkoston hoitotilojen, hätätilanteiden ja turvakotien organisoinnin ja toiminnan ehtoja, asetus nro. 2/2018, 24. tammikuuta
- Perheväkivaltaa koskeva asetus nro. 280/2016, 26. lokakuuta
- Vähimmäisvaatimukset, jotka koskevat rikosten uhrien oikeuksia, tukea ja suojelua, laki nro. 130/2015, 4. syyskuuta
- Laki, joka hyväksyy naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta tehdyn yleissopimuksen, yleiskokouksen päätöslauselma nro. 4/2013, 21. tammikuuta
- Laki perheväkivallan uhrin asemasta, määräys nro. 7108/2011, 11. toukokuuta
- Laki, joka säätelee rikoksen uhrien suojelua käsittelevän komitean perustamista ja toimintaa, asetus nro. 120/2010, 27. lokakuuta
- Asiakirjatodisteet uhrin asemasta, asetus nro. 229-A / 2010, 23. huhtikuuta
- Laki, joka määrittelee vaatimukset ja pätevyyden uhria tukevien ammattilaisten koulutukseen, määräys nro. 6810-A / 2010, 15. huhtikuuta
- Laki, jolla vahvistetaan perheväkivallan ehkäisyyn, uhrien suojelemiseen ja auttamiseen sovellettava oikeusjärjestelmä. Laki nro 112/2009, 16. syyskuuta, muutettuna lailla nro. 24/2017, de 24. toukokuuta

- Väkivaltaisten rikosten ja perheväkivallan uhrien korvausjärjestelmä, laki nro. 104/2009, 14. syyskuuta, muutettuna lailla nro. 121/2015, 1. syyskuuta
- Vapautus terveydenhoitomaksuista perheväkivallan uhreille, määräys nro. 20509/2008, 5. elokuuta
- Laki, joka luo virtuaalisen alustan rikosten ilmoittamista varten, asetus nro. 1593/2007, 17. joulukuuta
- Väkivallan uhreiksi joutuneiden naisten suojelua koskeva laki, laki nro. 61/91, 13. elokuuta
- Laki, jolla ratifioidaan naisten kaikkinaisen syrjinnän poistamista koskeva yleissopimus, laki nro. 23./80, 26. heinäkuuta

Teema 1: Ammatillisen pätevyyden kehittäminen ja vakiinnuttaminen kehittämällä eri ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan aloilla työskentelevien ammattiryhmien koulutusta.

Työryhmän osallistajat nimesivät seuraavat ammattilaiset, jotka työskentelevät ikääntyneisiin ihmisiin kohdistuvan väkivallan alalla:

- Monitieteelliset ryhmät (EPVA-ryhmät), jotka pyrkivät estämään asukkaiden/potilaiden välistä väkivaltaa tietyissä laitoksissa, kuten terveydenhuoltolaitoksissa.
- Terveydenhuollon ammattilaiset
- Psykologit
- Sosiaalityöntekijät
- Kaupungintalon työntekijät
- Uhreja tukevat yksityiset yhdistykset
- Lainvalvontavirastot
- Tuomarit ja syyttäjät
- Yksityiset sosiaalisen yhteisvastuun instituutiot

Aikuisiin kohdistuvaa perheväkivaltaa koskevaa koulutusta Portugalissa järjestävät tällä hetkellä seuraavat laitokset:

- Terveydenhuoltolaitokset
- APAV
- Sosiaalipalvelut
- Paikallishallinnot
- Yksityiset laitokset

Erityisesti ikääntyneisiin kohdistuvaa väkivaltaa koskeva koulutus on harvinaista Portugalissa. Koulutustarpeet ja -menetelmät kuvattiin työryhmän toimesta seuraavasti:

- Opetussuunnitelmaan perustuvan koulutuksen tulisi olla osittain yhteistä kaikille ammattilaisille
- Koulutuksen olisi lisättävä tietoa tapauksissa sovellettavista oikeudellisista näkökohdista ja menettelyistä
- Ikääntyneisiin kohdistuva väkivalta aiheena (tunnistaminen, ehkäisy ja hoito) ei sisälly yliopisto-ohjelmiin aloilla lakitiede, hoitotyö, lääketiede, psykologia ja muut merkittävät erikoistumisalueet.
- SAFE-hankkeen tarjoaman koulutuksen kaltainen koulutus tulisi toteuttaa Portugalissa laajemmassa mittakaavassa

Koulutuspolitiikan osalta osallistujat jakoivat seuraavaa:

- Tällä hetkellä Portugalissa ei ole erityisiä koulutusohjelmia aiheesta eri erikoistumisalueiden ammattilaisille
- Koulutusohjelmien vetäjiksi toivotaan kouluttajia, joilla on erityistietoja asiasta ja pedagoginen pätevyys
- Koulutusohjelmien tulisi olla säännöllisiä
- Väkivallan erityiskoulutuksen tulisi olla osa gerontologian koulutusohjelmia

Koulutuksen esteet ovat sekä kulttuurisia että institutionaalisia. Kulttuuriset esteet johtuvat siitä, että ammattilaisilla ei ole erityiskoulutusta tästä aiheesta, ja heidän puutteellisilla tiedoillaan voi olla kielteinen vaikutus heidän työhönsä. Institutionaaliset esteet juontuvat pääosin siitä, että organisaatiokulttuuri on suunnattu tavoitteiden saavuttamiseen ja korkean tuottavuuden saavuttamiseen. Ikääntyneisiin kohdistuvien väkivaltatilanteiden havaitseminen ja niihin puuttuminen voisivat olla suorituskyvyn indikaattori terveydenhuollon tiloissa.

Osallistujat mainitsivat seuraavat rahoitusvaihtoehdot koulutustoiminnalle:

- Apurahojen hakeminen
- Kumppanuus yliopistojen kanssa

Suositukses:

- Ammattilaisille tulisi kehittää pakollista perus- ja säännöllistä jatkokoulutusta ikääntyneisiin kohdistuvasta väkivallasta ja tekojen oikeudellisista vaikutuksista.
- Tiettyihin palvelujen (asumisyksiköt, pitkäaikaishoidon yksiköt jne.) palkatuilta tulisi vaatia hankittua koulutusta erityisesti ikääntyneisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemiseen ja siihen puuttumiseen.

Teema 2: Moniammatillisen yhteistyön kehittäminen kussakin maassa ja EU-tasolla ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan alalla kokonaisvaltaisten palvelujen varmistamiseksi.

Osallistujien tunnistamat ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan parissa työskentelevät organisaatiot paikallisella, kansallisella ja Euroopan tasolla ovat:

- EPVA-ryhmät; Kaupunginvaltuustot; Terveystieteiden laitokset; Yksityiset sosiaaliset instituutiot
- Hallitus; DGS; Julkinen syyttäjä; Lainvalvontavirastot; Sosiaaliturvaviranomaiset; APAV; CIG; Caritas
- Euroopan ihmisoikeustuomioistuin; WHO ja INPEA kansainvälisellä tasolla
- Kansalliset ja EU:n toimielimet maailmanlaajuisella tasolla
- Paikallisilla organisaatioilla on erilaiset roolit ja niillä ei ole toimielinten välistä yhteistyötä.

Suosituks:

- Developing cooperation between the public health system and private medical services on this issue.
- Developing procedures to allow for the sharing of relevant information between and within institutions.

Teema 3: Tehokkaiden, ikääntyneisiin naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ehkäisevien toimenpiteiden kehittäminen.

Tällä hetkellä Portugalissa hyvin harvat organisaatiot omistautuvat ikääntyneisiin kohdistuvan väkivallan torjunnalle. Yksi esimerkki on APAV.

Käytettävissä olevat ehkäisevät toimenpiteet ovat:

- Julkisten laitosten kehittämät esitteet
- joukkotiedotusvälineissä tapahtuva väkivaltatapauksen raportointi
- Lisääntynyt ammatillisen koulutuksen taso aiheesta

Puutteellisista toimenpiteistä, jotka on toteutettava, osallistajat mainitsivat:

- Kansallinen suunnitelma ikääntyneisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemiseksi
- Monitieteinen lähestymistapa ammattilaisten koulutukseen
- Menettely tietojen jakamiseksi organisaatioiden välillä ja niiden sisällä
- Lisää yleisön tietoisuutta
- Lisää emotionaalista ja oikeudellista tukea uhreille
- Aiheen sisällyttäminen nuorten kouluopetukseen
- Verkkoalustat, joista ikääntyneet voivat etsiä apua, kysyä neuvoja tai jakaa ideoita

Em toimenpiteet olisi toteutettava koulujen, yliopistojen, terveydenhuoltolaitosten, yksityisten sosiaalipalvelujen tarjoajien, paikallisten neuvostojen, lainvalvontaviranomaisten ja hallituksen tuella ja osallisuudella.

Osallistujien mielestä ikääntyneisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemiseksi olisi laadittava ja hyväksyttävä seuraavat toimenpiteet:

- Aiheen sisällyttäminen nuorten kouluopetukseen
- Ikääntyneiden ihmisten erityistarpeisiin räätälöidyt tukitoimet
- Väkivallantekijöihin kohdistetut toimenpiteet.
- Selkeät ohjeet ammattilaisille väkivallan ehkäisemisestä, tunnistamisesta ja puuttumisesta
- Suoja ja tuki väkivaltatapauksissa toimiville ammattilaisille.

Suosituks:

- Kansallisen suunnitelman laatiminen ikääntyneisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemiseksi.
- Toteutetaan monitieteinen koulutus kaikille väkivaltatapauksiin työssään kohtaaville ammattilaisille
- Luodaan ammattilaisille selkeät ohjeet ikääntyneisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisystä, sen tunnistamisesta ja siihen puuttumisesta
- Suoja ja tuki ammattilaisille
- Luodaan ammattilaisille ikääntyneiden ihmisten erityistarpeisiin räätälöidyt ohjeet väkivaltatapauksissa toimimiseksi
- Kehitetään palveluja, jotka tarjoavat emotionaalista ja oikeudellista tukea uhreille.
- Kehitetään verkkoalustoja, joiden kautta ikäihmiset voivat etsiä apua, kysyä neuvoja tai jakaa ideoita.
- Luodaan interventioita ja palveluita väkivallantekijöille.
- Lisätään suuren yleisön tietoisuutta ikääntyneiden ihmisten oikeuksista ja siitä, mihin ottaa yhteyttä väkivaltaa epäiltäessä.
- Sähköisen foorumin luominen väkivaltatapauksien (anonyymiä) ilmoittamista varten.
- Henkilöresursseja on lisättävä, jotta ikääntyneisiin kohdistuvaa väkivaltaa voidaan torjua.
- Ammattilaisten kouluttaminen heidän ammattiroolistaan ikääntyneisiin kohdistuvaa väkivaltaa koskevissa julkisissa strategioissa.

Loppupäätelmät

Vaikka eri maissa työryhmiin osallistujien organisaatioiden sosiaaliset, koulutukselliset, institutionaaliset, taloudelliset ja poliittiset olosuhteet olivat huomattavan erilaisia, moniammatilliset yhteistyöryhmät antoivat merkittävän panoksen keskusteltuihin aiheisiin. Näiden pohjalta voidaan antaa eri maille yhteisiä suosituksia.

Teema 1: Ammatillisen pätevyyden kehittäminen ja vakiinnuttaminen kehittämällä eri ikäänntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan aloilla työskentelevien ammattiryhmien koulutusta.

- Ikäänntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan tulisi oltava pakollinen osa virallista koulutussuunnitelmaa kaikille ammattilaisille, jotka työssään kohtaavat väkivallan uhreja.
- Opetussuunnitelma olisi mukautettava ammattiryhmien oppimistarpeisiin.
- Oppilaitosten, kuten ammatillisen koulutuksen tarjoajien ja yliopistojen, sekä ammattilautakuntien ja muiden asiaankuuluvien oppilaitosten tulisi olla mukana kehittämässä opetussuunnitelmavaatimuksia ja tarjoamassa koulutusta.
- Peruskoulutusta tulisi seurata jatkokoulutus erilaisin vaatimuksin, jotka perustuvat ammattiryhmien oppimistarpeisiin.
- Koulutukseen on sisällytettävä erityyppisiä koulutusmenetelmiä, mukaan lukien kokemukselliset ja käytännölliset menetelmät, tapaustutkimukset ja draaman menetelmät.
- Peruskoulutuksella on varmistettava kyky tunnistaa ja ilmoittaa oikein mahdolliset väkivaltilanteet ja ymmärtää väkivallan vaikutukset ikäänntyneisiin ihmisiin.
- Koulutusta on seurattava ja arvioitava säännöllisesti
- Rahoitusta tulisi hankkia useista lähteistä - valtion rahastoista, eurooppalaisista rahastoista, toimialakohtaisista koulutusrahastoista, apurahoista, yksityisten yritysten rahoituksesta ja jatkokoulutuksen sponsoroinneista.
- Tiettyihin palvelujen (asumisyksiköt, pitkäaikaishoidon yksiköt jne.) palkatuilta tulisi vaatia hankittua koulutusta erityisesti ikäänntyneisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemiseen ja siihen puuttumiseen.

Teema 2: Moniammatillisen yhteistyön kehittäminen kussakin maassa ja EU-tasolla ikäänntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan alalla kokonaisvaltaisten palvelujen varmistamiseksi.

- Kaikkien sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelujen tulisi tehdä pakollista ja keskitettyä järjestelmällistä tiedonkeruuta ja analyysiä ikäänntyneisiin kohdistuvasta väkivallasta.

- ikääntyneisiin naisiin kohdistuvien väkivaltatapausten käsittelyyn osallistuvien organisaatioiden tulisi perustaa verkosto, jonka avulla he voivat paremmin hallita käsiteltäviä tapauksia ja kerätä tietoja ilmiön todellisesta ulottuvuudesta.
- Tiedon lisääminen suurelle yleisölle ja erityisesti ikääntyneille ihmisille ikääntyneisiin naisiin kohdistuvasta väkivallasta. Tietoisuus lisäisi poliittista tukea toimijoiden välisen yhteistyöverkoston kehittämiseksi.
- Verkostolla tulisi olla selkeä johtamisjärjestelmä (mahdollisesti valtion ylläpitämä), muodollinen protokolla viestinnälle ja yhteistyölle, selkeät jäsenroolit ja suhteet.
- Verkostossa toimijat voivat laatia selkeät standardoidut protokollat väkivaltatapauksiin puuttumiseksi.
- Verkosto voitaisiin luoda verkkosivustona, joka sisältäisi tietokannan kaikista jäsenistä kerätystä tiedosta.
- Kerätyn tiedon pitäisi olla yleisön saatavilla sähköisessä muodossa ja paperimuodossa sekä puhelimitse
- Verkoston tulee pitää säännöllisiä kokouksia, ja sen tulee olla foorumi hankkeiden kehittämiseksi tarjoamalla koulutusta, levittämällä hyviä käytäntöjä sekä ajankohtaista asiaa koskevaa tietoa.
- Verkoston tulisi rohkaista yhteistyötä oikeusviranomaisten kanssa oikeudellisen tuen varmistamiseksi.
- Viranomaisten olisi rohkaistava kokeellisten paikallisten verkostojen kehittämistä.

Teema 3: Tehokkaiden, ikääntyneisiin naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ehkäisevien toimenpiteiden kehittäminen.

- Erityisen lainsäädännöllisen kehyksen luominen tai mukauttaminen ikääntyneiden väkivallan uhrien suojelemiseksi.
- Vanhustenhoidon strategian, johon sisältyy väkivallan ehkäisy, kehittäminen
- Kehitetään ikääntyneisiin kohdistuvan väkivallan koulutusta kaikille ammattilaisille, jotka osallistuvat väkivaltatapausten käsittelyyn.
- Luodaan oma organisaatio tai yksikkö, joka kehittää ennaltaehkäiseviä toimia ikääntyneisiin kohdistuvan väkivallan alalla.
- Luodaan järjestelmä, johon rekisteröidään yksin asuvat tai apua tarvitsevat ikääntyneet naiset ja saadaan heidät säännöllisten hyvinvointitarkastuksien piiriin. Järjestelmään kuuluisi

myös ikääntyneiden kanssa asuvien ja heistä jollakin tapaa riippuvaisten (esim. mielenterveyssyistä) sukulaisten tarkka seuranta.

- Kehitetään verkkoalustoja, joiden kautta ikäihmiset voivat etsiä apua, kysyä neuvoja tai jakaa ideoita.
- On kehitettävä laajoja, sosiaaliseen mediaan perustuvia tiedotuskampanjoita ikääntyneisiin naisiin kohdistuvasta väkivallasta
- Seulontaohjelmia ikääntyneisiin kohdistuvan väkivallan tunnistamiseksi on kehitettävä ja käytettävä kaikissa vanhustenhoitoon liittyvissä palveluissa.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisille sekä johtohenkilöstölle olisi kehitettävä koulutusta väkivallan seulontavälineistä sekä ennaltaehkäisevistä toimista
- Väkivallasta ilmoittamista tulisi rohkaista ja ilmoittajien turvallisuus suojata. Ammattilaisille tulisi luoda selkeät ennaltaehkäisevät toimenpiteet väkivaltatapauksia varten.
- Ammattilaisille tulee tarjota tukipalveluita toimenpiteenä uupumisen ja mahdollisen kaltoinkohtelun estämiseksi.
- Varmistetaan turvallinen väkivaltaan puuttuminen antamalla selkeät interventio-ohjeet.
- Palkataan osaavaa ja työlleen omistautunutta henkilöstöä vanhustenhoitolaitoksiin; vaaditaan rikosrekisterien ja suositusten pakollista tarkastusta yksityishoidon alalla.
- Levitetään parhaita käytäntöjä ja kehitetään ikääntyneitä hoitavien organisaatioiden yhteistyötä.
- Luodaan seurantajärjestelmä ennaltaehkäisevistä toimista, jotta toimintaa voidaan kehittää ja parantaa.
- Kehitetään palveluja, jotka tarjoavat emotionaalista ja oikeudellista tukea ikääntyneisiin kohdistuvan väkivallan uhreille.
- Luodaan interventioita ja palveluita väkivallantekijöille.

Ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemisen ja torjumisen toimintasuunnitelma

Tavoite	Mittari	Toteutuksen aikataulu	Vastuutoimija	Resurssit	Indikaattorit	Riskit
Teema 1: Ammatillisen pätevyyden kehittäminen ja vakiinnuttaminen kehittämällä eri ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan aloilla työskentelevien ammattiryhmien koulutusta.						
Ammattilaisten kouluttaminen ikääntyneisiin naisiin kohdistuvasta väkivallasta ja selkeät toimintaohjeet tilanteisiin puuttumiseksi	Pakollinen ja räätälöity ikääntyneisiin kohdistuvan väkivallan aiheen koulutus kaikille hoitosektorin ammattilaisille. Koskee kaikkia koulutuksen tarjoajia, jotka kouluttavat hoitoalan ammattilaisia	Hallituskauden loppuun mennessä	Kansalliset /alueelliset viranomaiset, jotka vastaavat ammatillisesta koulutuksesta	Mahdollisesti lisää henkilöstöresursseja	Uudistetun koulutusohjelman julkaiseminen, joka sisältää ikääntyneisiin/ ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan aiheen	Aiheesta ei olla kiinnostuneita tai sitä ei nähdä riittävän tärkeänä poliittisten päättäjien taholta Koulutusta tarjoavien organisaatioiden vastustus ja / tai taitojen puute Kouluttajien puute
	Pakolliset räätälöidyt akateemiset koulutukset ikääntyneisiin kohdistuvasta	Päätävän toimielimen kauden	Yliopistot, muut akateemisen koulutuksen tarjoajat	Mahdollisesti lisää henkilöstöresursseja	Uudistetun koulutusohjelman julkaiseminen, joka sisältää	Aiheesta ei olla kiinnostuneita tai sitä ei nähdä riittävän tärkeänä koulutuksesta

	väkivallasta kaikille sosiaali-,terveydenhuolto- ja lakialan ammattilaisille	loppuun mennessä			ikäntyneisiin/ikäntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan aiheen	päättävän toimielimen taholta Vastentahtoisuus ja vastustus, puute aiheeseen perehtyneistä asiantuntijoista kehittämään uusi opetussuunnitelma. Ylenmääräinen byrokratia kurssien uudelleenjärjestelyissä ja tarvittavan henkilöstön määrittelyssä, epäsuorat kustannukset, muutoksen kesto
	Säännöllinen ammatillisen kehityksen jatkokoulutus ikääntyneiden naisiin kohdistuvasta	Hallituskauden loppuun mennessä	Hoivapalveluja säätelevät elimet Ammattiliitot	Valtion rahoitus EU -rahoitus Ammattiliittojen ja	Ammattilaisten tulisi saada vuosittain/ puolivuositodistus	Aiheesta ei olla kiinnostuneita tai sitä ei nähdä riittävän tärkeänä koulutuksesta päättävien toimielinten taholta

	väkivallasta pakolliseksi kaikille ammattilaisille			koulutuselinten rahoitus Koulutusta tarjoavien tahojen omat rahoituslähteet	käymästään koulutuksesta	Vastustus ja/tai taitojen puute koulutusta tarjoavien organisaatioiden taholta Pätevien kouluttajien puute Yleinen vastustus lisäkoulutuksesta hoiva-alan ammattilaisilta Aiheeseen liittyvät ennakkoluulot ja stigma
Tavoite	Mittari	Toteutuksen aikataulu	Vastuutoimija	Resurssit	Indikaattorit	Riskit
Teema 2: Moniammatillisen yhteistyön kehittäminen kussakin maassa ja EU-tasolla ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan alalla kokonaisvaltaisten palvelujen varmistamiseksi.						
Keskitetyn järjestelmän kehittämisen tietojen	Kansallinen/ alueellinen rekisteri väkivaltatapauksista	Hallituskauden loppuun mennessä	Sosiaali- ja terveysministeriön ja sen toimielimet	Valtion rahoitus	Järjestelmän oikea käyttö	Vastustus viranomaisten ja asianomaisten

keräämiseksi ikääntyneisiin kohdistuvasta väkivallasta					Kerättyjen tietojen määrä ja tarkkuus	organisaatioiden taholta Henkilöstön puute Rahoituksen puute
Verkoston luominen toimielinten ja organisaatioiden välistä yhteistyötä varten	Perustetaan palvelu, joka on tarkoitettu kansallisten / alueellisten organisaatioiden verkoston kehittämiseen ja hallintaan	Hallituskauden loppuun mennessä	Sosiaali- ja terveysministeriö ja sen toimielimet	Valtion rahoitus	Verkostoon liittyvien organisaatioiden lukumäärä Yhteistyön todisteet - kokoukset, yhteydenotot, jaetut tiedot, kumppanuudet.	Viranomaisten ja asianomaisten organisaatioiden vastustus Henkilöstöressurssien puute Taloudellisen tuen puute Jäsenyysasiat, verkostonhallintaan liittyvät ongelmat.
Tavoite	Mittari	Toteutuksen aikataulu	Vastuutoimija	Resurssit	Indikaattorit	Riskit
Teema 3: Tehokkaiden, ikääntyneisiin naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ehkäisevien toimenpiteiden kehittäminen.						
Luodaan / mukautetaan lainsäädäntökehys ottamaan huomioon	Luodaan / mukautetaan lainsäädäntöä ikääntyneiden naisiin kohdistuvan	Hallituskauden loppuun mennessä	Sosiaali- ja terveysministeriö ja sen toimielimet ja eduskunta	Valtion rahoitus	Lakien ja poliittisten asiakirjojen määrä	Vastusten poliittisten päättäjien taholta Muutoksen kesto

erityisesti ikääntyneiden naisiin kohdistuva väkivalta	väkivallan aihealueen sisällyttämiseksi				aihealuetta koskien	
Vanhustenhoidon strategian kehittämisen sisältämään ikääntyneisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisyn	Strategia, joka sisältää ikääntyneisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisyn	Hallituskauden loppuun mennessä	Sosiaali- ja terveysministeriö ja sen toimielimet ja eduskunta	Valtion rahoitus	Lakien ja poliittisten asiakirjojen määrä aihealuetta koskien	Vastusten poliittisten päättäjien taholta Muutoksen kesto
väkivallasta ilmoittamista kannustetaan tai se asetetaan velvoitteeksi ammattilaisille	Annetaan ohjeet ikääntyneisiin / ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivaltatapauksen käsittelemiseksi	Päätävien toimielinten kauden loppuun mennessä	Sosiaalityöntekijöiden, lääkäreiden, psykologien, sairaanhoitajien ja lakimiesten ammattilautakunnat	Erityiset avustukset tai julkisen sektorin rahoitus	Julkaistut ohjeet eri ammattiryhmille	Vaikeudet kaikkien mukaan tarvittavien ammattilaisten / instituutioiden osallistamisessa ja koordinoinnissa Ohjeet ovat liian abstrakteja ja/tai yleisellä tasolla Ammattilaiset eivät jaa eivätkä sovelle ohjeita

						Ohjeita ei päivitetä vastaamaan esiin nouseviin tarpeisiin Ohjeet pannaan täytäntöön vain muodollisesti
	Ilmoittamislainsäädäntö on otettu käyttöön hoitokodeissa	Hallituskauden loppuun mennessä	Eduskunta	Ylimääräiset resurssit eivät ole tarpeen	Lainsäädäntö voimaan	Vastustus käyttöönotolle Lainsäädännön huono muotoilu Lainsäädännön tuoma suoja ei riittävä Työntekijät saattavat käyttää lainsäädäntöä hyväkseen ja kuvata työpaikkansa kohtuuttoman huonossa valossa henkilökohtaisten ongelmiansa vuoksi Hankaluudet päästä lainsäädännön turvaaman suojan piiriin Lakia ei implementoida

	Sosiaalityöntekijöiden liiton ja poliisin yhteistyöhön on toimintaohjeet väkivallasta ilmoittavien sosiaalityöntekijöiden suojelemiseksi	RR	Sosiaalityöntekijöiden liitto ja poliisi	Ylimääräiset resurssit eivät ole tarpeen	Hyväksytyt toimintaohjeet	Vastustus käyttöönnotolle Lainsäädännön huono muotoilu Lainsäädännön tuoma suoja ei riittävä Hankaluudet päästä lainsäädännön turvaaman suojan piiriin Lakia ei implementoida Osapuolten välinen epäluottamus
	Naisiin kohdistuvan väkivallan tukipalveluista tulisi tehdä ikäystävällisiä	Järjestöjen nykyisten hallitusten toimintakauden loppuun mennessä	Palveluja hallinnoivat järjestöt	Erityiset apurahat, sponsoroinnit, EU -rahoitus tai julkisen sektorin varat	Palveluista tulee paremmin saavutettavia ikääntyneille naisille	Taloudelliset haasteet Muutosvastarinta Ikäsyrrintä Koulutetun henkilöstön puute
	Päihde- ja mielenterveyspalvelu ja koordinoidaan paikallisten sosiaalipalvelujen kanssa ikääntyneiden	Hallituskauden loppuun mennessä	Paikalliset sosiaali- ja terveyspalvelut	Ylimääräiset resurssit eivät ole tarpeen	Toimenpide laitetaan täytäntöön	Tiedonjakamiseen liittyvät ongelmat (yksityisyys) Eri palvelujen koordinoinnin vaikeus

	kanssa elävien potilaiden tilanteiden seuraamiseksi					Keskinäinen epäluottamus
	Kolmannen sektorin organisaatioiden kanssa laaditut alueelliset suunnitelmat väkivaltatapausten tunnistamiseksi	Hallituskauden loppuun mennessä	Paikalliset sosiaali- ja terveystalvet	Ylimääräiset resurssit eivät ole tarpeen	Toimenpide laitetaan täytäntöön	Vastuun ottamisen vastustus Roolin väärinkäyttö
Yleisen tietoisuuden lisääminen ikääntyneisiin/ ikääntyneisiin naisiin kohdistuvasta väkivallasta Hyvien käytäntöjen levittäminen	Luodaan kampanjoita yleisen tietoisuuden lisäämiseksi aiheesta	Hallituskauden loppuun mennessä	Valtion virastot – ministeriöt, sosiaalitoimi sekä väkivallan ehkäisyn saralla toimivat järjestöt	Valtion rahoitus, sponsoroinnit, EU:n rahoitus, muut rahoituslähteet	Toteutetut kampanjat Kampanjoilla toteutettujen ihmisten määrä Tuloksena tehdyt toimenpiteet	Rahoituksen puute Ikäsyrrintä Vähäinen kiinnostus valtion virastojen taholta Pienet kampanjat ja vähäiset vaikutukset
Koulutusta väkivallan ehkäisystä ja	Pakollinen ja eri ammattiryhmille mukautettu koulutus	Hallituskauden loppuun mennessä	Yliopistot ja muut akateemisen	Mahdollisesti lisää	Päivitetyn koulutusohjelman	Oppilaitosten koulutuksesta päättävien

<p>torjunnasta kaikille ammattilaisille, jotka osallistuvat ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan torjuntaan</p>	<p>ikäntyneisiin kohdistuvasta väkivallasta kaikille sosiaali- / terveydenhuolto- ja lakialan ammattilaisille</p>		<p>koulutuksen tarjoajat</p>	<p>henkilöstö-resursseja</p>	<p>julkaiseminen, joka sisältää ikääntyneisiin kohdistuvan/ ikääntyneisiin naisiin kohdistuvan väkivallan aiheen</p>	<p>lautakuntien kiinnostuksen puute aiheita kohtaan Haluttomuus / vastustus</p> <p>Lyhyellä aikavälillä pätevien henkilöresurssien puute uusien opetussuunnitelmien laatimiseksi ja toteuttamiseksi.</p> <p>Liiallinen byrokratia kurssien uudelleenorganisoinnissa ja tarvittavien henkilöresurssien tunnistamisessa</p> <p>Välilliset kustannukset Pitkä prosessi</p>
<p>Työehtojen muuttaminen yksityisen sektorin palkkauksessa</p>	<p>Nykyisen työlainsäädännön muuttaminen</p>	<p>Eduskunta</p>	<p>Hallituskauden loppuun mennessä</p>	<p>Valtion instituutiot – ministeriöt,</p>	<p>Valtion resurssit</p>	<p>Rahoituksen puute Kiinnostuksen puute poliittisten päättäjien taholta</p>

				sosiaalitoimi jne.		Kiinnostuksen puute työnantajien taholta
--	--	--	--	-----------------------	--	---

Toimintasuunnitelmaa ja sen sisältämiä mittareita voidaan mukauttaa eri EU-maiden kansallisiin tarpeisiin.

